Масса а мехкий пролетареш, вIашагIхьовла!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОЛЖАРА, 25 апрель, 1978 шу. • № 49 (5874). • Мах 2 кап.

ЛЕНИНИЗМ — РЕВОЛЮЦИОННИ КЪОВСАМЕИ КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРЕИ IИЛМА

Москве В. И. Ленин ваь 108 шу дизара хетаьча торжественни заседане новкъоста М. С. СОЛОМЕНЦЕВА яь доклад

Новкъостий! Вай мехка чIоагIдена хIаттача Iаламате дикача традицех, хIара шера торжественно белгалдоаккх Советски Союза Коммунистически партин лаьттан тIа эггара хьалхара социалистически пачхьалкхен хьаьн пролетарски революце ше моргхкы ца хиика стратеги тактики, кердача дунен сийлахь-боккха зода Владимир Ильич Ленин ваь ди.

ХIама хоже ма дуташ къахьегам капитале Iазени кIалхарбаккхара лоаттабеча къовсама дIадениаче шай вахара къаьгтача аланца, шай кхоллама генеца Ленина сийрдабаьккхий адамлен овлан тIара проблемаш къовстеярга бода ияк. Цудухьа тахан из ваь 108 шу дизар вайна цхьана ловш кIой сиина белгалдоаккх социалистически мехкий халкъаш, дунен халкъашта юкъерча боккхой классо, дерригача прогрессивни адамаш.

Ленина кхоллаше органически вIашагIяхийтад Марксен, Энгельсен хьехама лардерча принципашта шеко йоацаш тешаме хилара Iилма а революционни практика а чоалхиера дешаш къестадечара новаторски деналк. Цо кердача исторически хьалашка хьежжа кIоаргIен массе оагIорахьарен дегIа а йоалаьй, ебц а вай болхлой классе сийлахь-боккхача хьехархой идейни тIехьале. Ленинизм — из вай заман марксизм, кхоллама, даиман дегIаухка теори, революционни къовсамеи коммунизм хьалъярен бокъонца доле Iилма.

Империализм эксплуататорски общества лакхера хинна ца Iеш, тIеххьара лагIа хилар хьалхе а хьахьокхарца Ленина доккхагIчарех доле Iилман кердадар гучадаьккхар. ХIаьта цо ма практика хьадьехар, кердача, коммунистически формице юхь дIайолаьяча Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революцека керте а етта. Хадаргдоацаш цун цIерача дувзадена да марксистски творех болхлой класса эксплуатаци елга, къел, къахьегамхой бокъо ца хилар ший дерригача общественни вахарах доаллаш доле къаьна дуне практически революционни хьисапе юхадаьккхадара доле гера хилар.

Кердача тайпара йола пролетарски парти хьаьхьо, сийлахь-боккхача революционе теоретикои практикои, Ленина бокъонца карадерзадьькхар керда общество хьиера Iилмеи искусствои.

Коммунизм хьалхьяра процесса массе оагIорахьара гучадоал ленинизма керттердараш — хун революционно-эргадаккхара, хIама хьадара чулоацам, гуманизм, шай эггара маьхера дар — къахьегама саг, керттера до лерхIар — из партата а массе оагIорахьара а дегIаводаллар долча кердача социальни отношенех дикаIйола система хьаьра тIаьрзаль хилар. Цунах латт ленинизма адамий уйлаш тIа увзаш бола боккха низа. Шерагара шерага кIоаргагIа чуйолхаш латт еррига континентаткарче миллионаш болча наькъ саккетамс Ленина идеяш, хIаьта цун вахара денала маIани лоаркIамн, баьча а саг а хиларагIа тарра каха хьалхашкара цун сийле тIа-тIа къовсагIа гучалой латт.

«Ленин кхалкочул тIехьатIарча хана вахар газина дIахьалхашкаьа лахед, дукха хIама хувшадеииад, хьахкинад ку лаша дагадоха йиш йоацаш хиика дукха кердадараша проблемаш, — белгалдоаккар Леонид Ильич Брежнева. — Цхьабакъда Ленина хьадийлла социализм дегIаахара закономерностащ тахан а тIехьа уж кхетадарен къоастадарен дIоагIа да. Цудухьа не Ленин вай гIулакхий дийна доаккхошхо я, вай тешамен кIоаргга хьакъал долеш хьехархо а». («Ленински курсагIар», т. 2, оагIув 571).

КПСС бIубеина буг мохк ленински наькъагIа. Цуна тешал ду СССР кердача Конституце тIа йолча тайпара белгальяча советски халкъо кхоачакъа шера хьийгача къинех лоаттабаьча къовсамен сийлен итогаша. Советски наха цхьаьне сапна массане а хьаллоац моай ленински Коммунистически парте гIоралъна вола политически пачхьалкхени деятель, тешаме марксист-ленинец новкъост Брежнев керте латта цун дезал' доле штаб — Центральни Комитет, ЦК Политбюро.

Экономика — сийлахь-боккхача Ленина васкеташ кхоачашдара тIехьа лоаттабеча къовсама керттера участок

Новкъостий! Ленина кхарагIдаьйна Iаламате боккха исторически лоархIам болаш хIаьма да цо партена, болхлой класса, берригача къахьегамхошта Iилман ларда тIа латте социализми коммунизми хьалъяра план хилар.

Ленински плана лард — социалистически экономика хьаяри дегIахари. Ленина цунах лоархIаш хиннад эггара халагIен сийдолафиагIех дола декхар, «хIана аьча гIулакх латт итташи итташий миллионаш болча наькъа вахара эггара кIоаргагIйола экономически лардаш кердача тайпара вIаштIехьъихарах» (Соч. бизза бола гул., т. 36, оагIув 173). Духхьал из къоастадича, белгалдоахар цо, вай мохк советски хинна ца Iеш социалистически а ба ала йиш хургья.

Парте кулгал а деш къовсамех толамийн сийлен никъ хьабенача советски халкъо из деккар къоастадеьд. ХIана цо баьккхаб коммунизм хьалъеча лоархIаме исторически мул — хьалъяьй дегIаена социалистически общество. Цу общества йохаргйоаца лард я, вахаро тешна йола СССР экономически система. Цун кIийле я низа боле хIама хьаьхолла низаш, производства средствий социалистически доалахье, эксплуатацех мукъабоалча болхлой, ахархой, интеллигенце къахьегам. Цуя белгало я халкъа боахам дегIаахара тешаме темпаш, из дегIаахара интенсивни методех бизза пайда ийбар, общества берригача членийн хьашташ кхоачашдара тIаерзаьяча юкъерча планагIа лелаеча производствацара Iилма ийхи бола бувзам.

Вай хахарча хьалашка керда общество хьаьра даькъера ленински илан дегIайоаллача лоаца Iаламате доккха кхоллама дакъа хилар КПСС XXIV-ен XXV-ен съездий решенеех, цар оттаьча парте экономически стратегех, дегIаенача социализма стратегех. Цунах йоалл кIоаргга реализм, хIанз мехка хиларий ниiйса учет, цунца цхьана Ленина Iаьдалаго бIубена йола дIахо йодача хиика йола перспективаш, вай овлан тIарча, программий социально-экономически хьакъехьарча лерхIараш ка долха цаьккъаши царга кхачара средствашп Iилман ларда тIа белгалъяхар.

Парте массе оагIорахьара чIоагIъяьй мехкъ экономически низи халкъа вахара къаьй дIахо сихха дегIааха керттера лостам — производства эффективность тIаьIертта лакхъяра балха дикал ма-хулла товари хиларах йола вывод.

Экономика дегIаккхуллача дикала фактори лоархIам сов баккхар — из ма дий Iалмаш технкане карагIдийначе кердачерел, боккхача социалистически боахама совлех, къахьегам вIаштIехьбаккхара хьалхалаттача опытах ма-хулла, чIоагIагIа пайда ийбара ларда тIа латтача интенсивни производства хьалхьехьара Ленина идеяш кхоачашъяр.

КПСС XXV съезд хиначул тIехьагIа халкъа боахама дерригача доаккхоша дикаа прогресс хиннай. ИттлагIча пятилетка шии шера промышленни производства боараш 11 процентага гIорттаи дегIабенаб, юрта боахама шера юкъера продукци — 7 процент. Къамай доход тIаккхийтай 9 процент. с 32,5 миллиард сом. Духьал из тIаьккхийттар 1940 шерарча еррига къаман доходе ниiйсса я.

Толамца кхоачашъеш латт пятилетка социальни программа. ЛеррахIа хиначча тайпара, дегIаденад болхлойи гIуллакхерча наьхой алапи, лакхъеннай колхозхой доходаш. Потребление общественни фондераш дIателараши льготаши 100 миллиард сомага кхаьчад, 1965 шерацца ниiйсдича 2,4-зза лакх а луш. Пятилетка йолаелча денз 23 миллион саго лелаьд кердача квартира чу вахар хар. Хьалъяьй дукхаа школаш, больницаш, берий учреждениеш, культурно-бытовой объекташ. Цу дерригие массанена а гуш бакъду духьал социализма мара торо хилац хIама хьаккхолла низаш дегIаахар къахьегамхой материальни а духовни а хьашташ кхоачашдара гIулакха карадерзале аьнна йола ленински уйла ниiйса хилар.

Социальни программа кхоачашъяр ийхха дувзадена да халкъа эшаш дола товараш арахецилга шердарие. Цу даькъе волуш дола толамаш даьхад: товараш тIехь-тIехьа дукхагIа арахеци, цар ассортимент тайп-тайпара хиинай. хIаьта дикал лакхагIа я. Цхьабакъда вахара хьал тоаларца дхьана лакхду, товш долчча тайпара, наха дIадехараш а. Цудухьа парти гIерт бахача наха эша лакха дикал йола товараш арахецилга дIахо алсамдаккха. къахьегамхошта деш долча дерригача гIулакхий еррига формаш тоае. Кхетадеш де, цо даиман йоакхо ю советски наьха вахара боарам лакхбалар уж массе а оагIорахьара культурно а духовно а дегIаахарца, общества хIара члена лакха политически нравственни оамалаш хиларца органически цхьан тардара гIулакха.

Парте XXV съездо хьалдаьшна оттадаь декхараш кхоачашдара хьалхъ ларцагIдоаккхача бокъя лоархIам болаш хилар КПСС Центральни Комитета декабрьски (1977 ш.) Пленум. Мехка экономика дегIайоалаеча лаьха толамаш белгал а даь Пленумо парте, советскии боахамен организацей тергам тIаберзабир хIанз а къоастаянза йолча проблемашта, долаш доле кхоачамбоацараш дIалахара, производства эффективности балха дикали дIахо лакхъяра.

Вай экономики Iаламате йоккхийча масштабеца, из лерратIа дегIаIхеро дIадех машинех, оборудованех, белалах, материалех, къахьегама ресурсех биззагIа а дикагIа а пайда эцар. Советски халкъо хало ца лоархIаш хьийгача къих хьамел хиинад, цун опыт, цук талант, чулоацаш мелдолчох ма-хулла дикагIа пайда эца безп коммунизма гIулакха. Цунах латт Пленума решеней керттера маIан. Цар бизлл чулоац кхетамиа а хьурматаца а доалларах, ахчан чет ниiйса лелаярах, доккхачун а зIамигачун а кхоабарах, даим хьалхашкахьа, Iилман техникин прогрессагахьа хьежарах йола ленински наказаш.

Берриги халкъа боахам, цуч хIара звено дIахо дегIайоалаярга цу позицешкара хьеж парти. Промышленность, цук баззи доаккъош — металл, доагор, энерги, машинаш, химически продукташ арахецара даим йоакхо а еш, хьаера продукце технически боарами дикали наькха сани лакхъяра, производственни мощностех пайда эцилга тоадара декхар оттаду цо.

Тахан вай промышленность Iалашъяь а Iалама белалх дерригача керттерча тайпаншпа. Бакъда цуя ганзаш кхомбеш лелае езй. Iалама ганзаш — бух боаца гIув ма. ТIаккхача хала йолчен мах хIезига бахачен кердача районашка бедала доаккъош дукхагIа хилаоо уж карадерзарга дIадохийтар алгамдоаккхилга теркал на деш дита йиш йолаш дац. Цудухьа чIоагIа лоархIаме да бедала единицах кийча продукци дукхагIа хьаар, доагора е руда хIара тоннах, гIишлон материалий е хьуна хIара кубометрах биззагIен комплексной пайда эцар, материалий керда тайпаш хьадарен производствана юкъелоалладарен бола хьинарегIа лелабар.

Юрта боахаме эффективности дикали лакхъяра проблема тIа-тIа актуальнегIа хулаш латт. Лакха дикал йола кхачан продукций промышленноста бедали хьаелга каьха сенна дегIадоаладара декхар оттадаьд парте, из кхоачашдара маькъаш белгалдаьа.

Парте аграрни политика кхоачаш а еш, дIайийна хIиман дикагIа хьувкъаьрам латта лелалара культура айяраи тIехьа, лаьттах, техниках, минеральнии органически удобренеех биззагIен дикагIча тайпарен пайда эцара, селекции семеноводствой дегIайоалаяра, шерра мелиораци яра, доккхий а тешаме а хьувкъамаш кхедара тIехьа хьинаре къовсам лоаттабу юрта боахама къахьегамхоша. Юртбоахама продукташ чувиилга, дIаюха кхухьилга, чакхйоахилга Iалашдеш доле доаккъош сизагIа дегIаккхулар тахан къаьстта лоархIаме да. Берриге хьалхьебаь хьувкъам лазага дIакхачийта беза.

Хьайбай боахаме керттера низ тIаухийт тешаме доаккъара база хьаирен из индустриальни ларда тIа баккхарен наькъагIа цун продуктивность лаккъяра. Цу даькъе тIеххьарча шерашка кIезига хIама даьдац. Цунца цхьана баха мах хьайбай продукташца, эггара хьалха дулхаца Iалашбеча, уж продукташ тIа-тIа дукхагIа хетташ хиларца дувзадена ниiйсалу далочаш дIаихара ечы а дукха билх бе беза.

Юрта боахамах экономика чIоагIа дегIаена сектор ярах доле декхар толаме кхоачашдара хьинаре гIо ду боахамашта юкъерча кооперацех агропромышленни интеграцех ларда тIа юртбоахама производствана специализаци концентрации елга кIоаргдаре тIаберзабаьча парте наькъаш.

(Йистедоалар 2-ча оагIо тIа).

ЕРРИГСОЮЗНИ ЛЕНИНСКИ КОММУНИСТИЧЕСКИ КАГИРХОЙ СОЮЗА XVIII СЪЕЗДАГА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дIайха ипарпал лу ВЛКСМ XVIII съезда делегаташка, комсомольцашкеи комсомолкашкеи, берригача советски кагирхошка — коммунизм хьинаре хьалъеш боахарашка.

Коммунистически парте доаккал ду мехка къоначча нокъана хьинагIа мал йола оагIош шийна чулаьцача ленински комсомолах. ДегIаенача социализма хьалашка пидаювлача советски къонало доккхагIча ноахалашкара тIеьалехьна хьийцад коммунизма идеалашта чIоагIгIа тIехьа хулга, Ленина гIулакха массеза а мугIахьа хулга, юкъарча дикай духьа са ца хоадеш къахьега хоьага.

Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союзо IоаггIаш йола мотт хьалоац советски общества политически системе. Пачхьалкхени общественни гIулакхашта доал дара, политически, боахама, социально-культурни дешаш къестадара даькъера комсомола бокъонаш, кхыча массови организацей ярая а саьна, чIоагI а шер а яь СССР кердача Конституце. Из да социалистически демократи дIахо дегIайоалаярен кIоаргъярен парте йоакхо еш хилар къаьгга хьахьокхаш доле тешал. Шеко яц, шийна еннача йоахкийча бокъонех комсомол советски кагирхойн еррига общественни гIулакха хеташа пайда эргахилларах, балха тIа чIоагIгIа гIулакхаша, инициативен лочини йолаш из хургхиларах.

Парте чIоагIгIа мах бу КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсама юкъе, коммунизм хьалъеча метте комсомоло лоацача доакхача дакъагIа. Тахан комсомольцаша, кагирхоша цхьай хьинар ца гойташ цхьаккха сфера, боахами, культура, общественни вахара цхьаккха участок яц. Вай кагирхой шерра чуэзар Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизар деззарои СССР Конституци тIаьарои массе метте ийдеииача хьинаро. Советски кагийча нахен мехкарашен хьинаре дакъа доац производства эффективности балха дикали лакхъяр духьа дерригача халкъо лоаттабеча къовсаме. Хьинаре къахьег цар промышленностех юрта боахамех, БАМ буллараш, КамАЗ, «Атоммаш», мехкдаьттаииш металлургеи предприятеш хьалъерий мугIарашка, беркате болх бу Iилма, культура, халкъа образование даьаье, бахача наха гIулакхаш деча сфере.

КПСС Центральни Комитет дог тийша я, шун съезда комсомольски организацей балда кхы а доккхагIа хьинар дургдолгахи хьалхашка латта декхар кхоачашдара из тIаберзаберг болгахь, вай социалистически Даьхе тоаллийтар духьа къахьегама керда толамаш дахара кагирхой дегаш уреттадергдолгаш.

Тахан комсомолеи кагирхойи эггара хьалхарча аргIаш декхар сенах латт аьча, из латт, 1978 шера экономически социальнои дегIаахара плани, бIаргачча пятилетка заданеш тIехкхоачашъяр духьа къовсам лоаттабарах. Кагий нахи мехкарийи долаш долча кхоачамех производство дIахо дегIайоалаяра, къахьегама оасарле лакхъяра, продукце дикал тоаяра хьинар шолхадаьккха пайда эцаш хьожаргхиларга, долчача хIаман ихом барен хьурмат дарен цар йоакхо ергхиларга, уж массе оагIорахьара дика вIаштIехьаьинош дисциплинни болаш хургхиларга догдоахаш я парти.

Комсомола духха гIулакхаш да капитальни гIишлош хьалдеча. Даькеи руззьаш карадерзадеча. Укказа хьалхарча юкъегIе латтарий мугIарашка, къаьстта чIоагIа эш къона кулгаш, вай къоналаш къахьегама дешали аьгIлургдоаца хьинари.

Комсомольцаши кагирхойи тIаьхех парте юрта боахам дегIабоалабарен цунна интенсификаци ярах, лаьттанцара хьайбашкарен йола продукташ дика дукхагIа ялара декхараш кхоачашдар духьа кхы а доккхагIча хьинарца къовсам лоаттабара, парте аграрни политико воздействии ярах советски юрта дикалгахьа хувли йолча йоакхийча эргалоиш эггара хьинар долашагIа йола доаккъаьшхой хилара.

ХIара къона саг марксистско-ленински мировоззренех идеяра, хьанареча вахара ниiйса инаь доацаргболам, коммунистически дог тийша кIоарга уйла йолаш хьалхехара ший дерригача гIулаккхашца новкъостал де дезаш я комсомол. Идейно-политически, къахьегама, нравственни кхетам дулга, айхи ихьоагIо йолаш лелдара ларда тIа кхиба йоагIа кагий нахи мехкарийи классовни саккхетам болаш, къахьегам дукха безаргболаш, нравственни дика оамалаш йолхаш, моай общественни граждански декхараш кхоачашдара хьадхара чIоагIгIа бехктоккхам хетаргболаш. Хоаламболлаш къовсам лоаттабаьча барбаьц вай идеологеца, советски социалистически вахара хьисаьна хийра дола хетарами гIулакхами кагирхойта юкъедара духхьаьа, мещански психологи нарала маллагIча белгалонашта духхьал.

Комсомола доккхар да массанега а юкъера образовани зикийтара, профессионально-технически дешар тоадара, кагирхой Iилманни, технически, художественни творчество, физкультура и спорти дегIайоалаяра ма-могга гIо дар, тIема-патриотически болх дIахо а эргабоахам тоабар, мехка Герзашмерча Низашцара комсомольски организацей традиционни шефски бувзамаш чIоагIлар.

Советски пионере коллективни вожати йола комсомол бехктоккхаме я В. И. Ленина цIерагIча Ерригсоюзни пионерски организаце болх чулоацам тIехь-тIехьа дикагIа болаши массе оагIув чулоацаши хилийтара хIара пионерски дружина, хIара отряда вахар саькъердаечен пайдаечен гIулакхех хьалкиэн, пионерийн школьникийн оамал Iомаьрал вIаштIехьъинцхарен дикача оагIорахьара алиши еш хилийтара хьаллара.

Комсомоло хаддиза йоакхо еш дола хIама хила деза СССР халкъий доттагIал чIоагIдалга, къона тIехье социалистически интернационализма уйланца хьалкхоелга. Социалистически мехкий кагирхой организацешцара доттагIал дIахо а кIоаргде, дерригача мехкий демократически кагирхоша некъйизаиита дукхьала, машари социальни прогресси бахьан доллаш лоаттабеча къовсаме царцара солидарности цхьазза леладу гIулакхаш чIоагIде дезаш ба советски комсомольцашн.

Союза чурча балха боарам лаккхагIа ма хул, комсомольски организацеша, берригача комсомольцаша шоай гIулакхаш хьинарегIа ма леладу чIоагIагIен пайданагIен хул ВЛКСМ-е кагирхошта, общества вахара еррига оагIошта еш йола аланни. Цу гIулакха Iаламате боккхача лоархIаме да комсомола еррига звенешка балха тIа ленински стиль чIоагIъяр, критикеи самокритикеи хилар, дош аьнначча хилар. ХIара комсомолец политически бIухо хила, гIуллакхашца, сибарца, принципиальность йолаш хиларца шийгара хьоххам гойтам хила, Кагирхой Ленински Союза члена цIи сий долаш лелаие хила веза.

КПСС Центральни Комитет чIоагIагIа дог тийша я, комсомольцашеи кагирхошеи, ВЛКСМ 60 шу дизара моаш накъабоалхаш, къахьегаме, дешача, общественни балха тIа керда толамаш дахарца из деззергдолгах, шоай дерриге низаш, энергеш, шоай къоначча дегай еррига йIовхал парте гIулакх бахьан доллаш, КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсама дIатергйолтах.

Даькъала хийла Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союз — парте тешаме гIоучен бакъ йола резерв!

Даькъала хийла сийлахьа советски кагирхой!

Советски Союза Коммунистически парте кулгалда дIалавлаьшкахьа, коммунизма кхаллонга деде!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

ХЬИНАРЕ ЧАКХДАЬККХАР КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЙ

Пятилетка фонд дукхагIа хилар

Къаьстта чIоагIа хьинар айдеиа къахьегаш хилар Назрановски района къахьегамхой Ерригсоюзни коммунистически субботник долча дийнахьа.

2 апреле IуйрIийна алх сахьат даьлча балха хьаухаш бар цу райовера болхлой. Предприятешка, гIишлон объекташка, юртарча бригадашка, заводий цехашка, хоашка хьалтеха доехкар «ЦIе йолттан хьинаречча къахьегамца белгалдоаккхаргда» яха плакаташ, лозунгаш.

Еррига промышленни предприятешка, совхозашка, бригадашкеи фермашкеи хьинаргаш чакхъяьлар. Еррига районе субботнике дакъа лоацаш хилар 31620 саг. Царех керттерча производстве къахьегаш хилар 4310 саг. 27310 саго болх бир городера, юрташкара улицаш цIенъеш, ераха — лостая беш, гаьнаш зазаш тIадоагIаш. Дуккьал цу дийнахьа цар дIаедир 7312 т., 126 тонн тиша аьшк гулбир.

Керттерча производстве болх бераш цу дийнахьа арахийтар 205 эзар сома маьха продукци. ИттлагIча пятилетка фонда юкъехьоргда коммунистически субботнике дакъа лоацаш хинначараша даьккха 8 эзар сом. Къаьстта дика къахьийтар цу дийнахьа «Электроинструмент» яхача завода коллективо, трикотажни фабрикерча болхлоша, «Назрановский», «Октябра 40 шу» яхача совхозий къахьегамхоша, № 14 йолча профтехучилищерча дешархоша, городерча, юрташкарча школай дешархоша, ихьбараша.

А. САГОВ.

Еррига коллективо — субботнике

«Овсарле лайха йолаш тIехдяхеш! — яхача девизагIа чакхдаьккхар «Красный молот» завода болхлоша къахьегама цIей — 22 апрель.

Чон лоаладеча цехе оагхатаьш хьинар болх бе дIаайттар инженераши-технологаши: Мирзоев Мадйри Носиров Фахраддин, хIаьта задани 120 процент кхоачаш а йир; мастераш: Н. Кадигобов, А. Фулид, И. Васютин.

ТIехьинка къахьийтар Сийлахьа Октябра 60 шу дизара цIерагIча, коммунисти Бакаева Валентинас кулгалдеча бригада болат лоаладераша, токарий бригада. Цу бригада кулгалхочо Андрей Васильевич Кантиова йоах: «Оаха дукха йоацаш комсомола XVIII съезде ваха тхоай бригада болхло Шинкарев Виктор накъавоаккхаш доц дешна Москве къоача ленинний форумо болх мел беча лекоика Виктора хьалхара болх бе аьна, цудухьа хьалхарча дийнахьа субботнике къахьег оаха цунна хьалхара а».

Хьинар айдеина къахьегаш бар цу дийнахьа завода берригa а къахьегамхой. Кхьмегтел пенсе баха ветеранаш а, отпуске бараш а тIехьа баьхкабар субботнике.

Кубера практикагIа вена Хьесу Лухан а красномолотовцашца цхьана къахьегаш вар. Из дог гIоздаьна вар дерригача дунен тIа воазаш воле В. И. Ленин ваь 108 шу дузача дийнахьа ший Советски Союзе къахьега ваьлларах.

Цу дийнахьа тха завода коллективо 150 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци арахийтар.

К. ТИМОФЕЕВ.

Даьржад бIаьстак балхаш Урус-Мартановски района «Красноармейский» яхача совхозе. Агротехнически дикагIйолча хенашка дIалийнад 100 гектар генараш, царел хьалхагIа 107 гектар цхьан шера тIайоала буц, 50 гектар доакъара свеклаш; лаьттанпара гIоалал дIакъовлаш чаккхаш даьхад ший ханнахьа.

Уж балхаш дешшехьа цхьана кьй хьажкIаш дIаеза эша кийчо. Из культура укх шера кхеергья 600 гектара тIа ялатаи 466 гектара тIа силосан. Силоса лаьрхIа хьажкIаш дIайийна яьннай, хIанз ялати лаьрхIараш дIаювш ба къахьегамхой. Социалистически яхье хьалхара моттиг лелаю ялат дIалувча механизатора Элеханов Зейндея цун новкъоста Дасиев Лемаси. Цу шинне 20 гектарага кхоачаш хьажкIаш дIаюв дийнахьа, нормагIа 9 гектар йолча.

ДIайийна культураш кийлха тIаьнначча подсев еш (ялат тIадувш) ва Исраилов Абузит, цун новкъост-сеяльщик Алихаджиев Сайпудин, тракториста Кадыров Джабин Галаев Ибрани, сеяльщикаш Вахидов Шалави Тарамов Iабдул-Вахии.

СУРТАШ ТIА: (лакхехьа — заснельевой, «Знак Почета» яха орден йола Элеханов Зейндия (аьттехьарвар) Дасиев Лема; аьттехьа: Исраилов А.

А. ПЛИЕВА суртан.

ЛЕНИНИЗМ—РЕВОЛЮЦИОННИ КЪОВСАМЕИ КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРЕИ IИЛМА

Москве В. И. Ленин ваь 108 шу дизара хетаьча торжествении заседане новкъоста М. С. СОЛОМЕНЦЕВА яь доклад

(Йистедоалар. Доалалур 1-ча оагIо тIа).

Вай экономика шоаларо хIанз торо лу юртбоахама производство дегIаяр комплексни механизаци яра ларда тIа къахьегамо кIоаргга хувцамаш дарца, юртарча вахара культурно-бытовой хьалаш тоадарца айхха дувза. Уж йоккхий социальни проблемаш къоастаяра парте Iалашонате боккха лоархIам бу.

Вай деношка мехка юртбоахама районий сибат оалаш тIара хувцалу. Турпалча целинни эпопеяка тIехьагIа, масала, бомби а дуга а самна йола лоархIаме продуктаи тешаме кхеяра йоккхий зонаш хьаьчул тIехьагIа парте кийча а хь вахаре чакхьалхой кхьйола масштабни региональни проекташ. Тахан хувцамаш ду дукха балхаш деш латт Российски Федерацие Нечерноземни зоне, Леонид Ильич Брежнева ма-аллара, из айар доккха пачхьалкхен юкъара декхар да.

Производства эффективность айяра капитальни гIишлонъяра гIуллакхаш оалан тIара тоаде дезаш да. Цига, белгалдаьккхар декабрьски Пленумо, шортта де хIама да. Цун юкъедоагIа капиталовложени оайса дIа-юха хьожар, керттерча мостаашка царна концентраци яр, а ерригa объекташ хьанахьа йистеяхар, проектировани елга тоадар, гIишлош хьалъеча къахьегам вIаштIехьбаккхар, проекташта юкъедихьачох белгалара ха лъяча хьалургьа машинаш, оборудованеи, заводий фабрикай керда корпусаш. ЛоархIаме да Iилман техникни тIехьарча денага хьежжа проектни решенеш хилар, плановни боахамеи органий болхлоша, гIуллакхо толам баьккхар шоайх тийна мел болчар тахаварча деша хьажжа да Iеш, эгара хьалха производства кхоачарча дош терко яр.

Транспорта болхлошта хьалхашка лоархIаме декхараш оттадаьд парте. Уж декхарийла ба мехка ерригача транспорти системас болх ритмично белга Iалаеде, транспортни средстваех пайда эцилга тоаде, вагонаш ясса лелаяхен ца эша мукъон дIа-юха кхухьил а дIадаьккха.

Вай кламаш кхоачашьяра эггара чIоагIагIа лоархIам белаш да цахаддаш къахьегама оасарое лакхьяр, цох гуш хийцаш «Iемина коммунизм когьякхара эшаш дола керттера хьал. Укказа керттера шинь — Iилма-технически прогресса теммаш сахьяр, юкъарчал доацаш хIама хьакхолла низ хиина дIаэттача Iилмана, карагIдаьнарех халкъа боахаме тIа-тIа биззагIа пайда эцар. Iилмаца мара общественни вахара цхьаьна а даьхье тахан дIахьалхашкаьа даха йиш яц. Из юкъе доаш керттера халкъбоахама проблемаш къостае йиш яц. Парте массе оагIорахьара гIо ду советски Iилма прогрессана, цо Iилмахой низаш тIадерзаду фундаментальни прикладной Iилмаш дIахо дегIамхувлара, царна карагIдьаннараш производствона сихагIа юкъехьхьара.

ТIа-тIа боккхагIа лоархIам болаш хул производственни процессашта, цехашта предприятешта гIатагIа механизаци автоматизаци яр, дикагIча оагIорахь сага къахьегам хувца, кулг-кара бу болх машинашка байтмага диззагIа Iалаиде, йолча машинийн оборудованен керда тийлаш кийчдар, карадерзадар, арахецар.

Ленина белгалдаьхад, социализма толам баккха йиш яц пролетарски, сакхетам бола дисциплина кот ца яьча, аьнна. Из дIаьна тахан а лоархIаме да. Производство вIаштIехьбоаккхилге тоадар, къахьегама, технологически, плановни дисциплина чIоагIъяр, болх ца беш ха йоахрие, арагуIаш ярчен кхача тайлара балха ха йоаярцен къовсам лоаттабар — вай дIахьалхашкахьа декхар хьалаша дартдойнар.

Вай массаен дика кхетаду эффективность лакхъяри балха дикал тоаяри атта гIуллакх доацилга. Цо дIадех Iилмахойи инженерий, конструкторийи технологийи, болхлойи колхозхойи низаш вIашагIтоххилга, боахам лелабара эггара дикагIа йола методаш шерра юкъейоалаелга, производствоаца, цун ерригача резервех пайда эцарка творчески гIуллакхаш леладелга. Из декхар кхоачашдара боккхача лоархIаме да доал дар дIахо эргадовкхаш тоадар, халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка объедененеш вIашагIйоахар, производствана планировани экономически стимулирование елга тоадар.

Мехка экономикех цаI йола боахама организм елга дегадалад Ленина. Из дагадьалар кхоачашхиннад. Хьа а аь толаме дегIаух цаI йола хьалхьбоахама комплекс. Обществени производства ерригa звенийн шоайла кхьа чIоагIагIа ювзавна хилийта, отраслевой самна территориальни а дахъе дIа-юха екъен хувцаш, централизовани кулгалдар моттигаш а инициатива дикагIа дувза гIерт парте.

ЛеррагIа кхоачашьеш а хIама хьакхолла низаш дIа-юха нийсдар тоадарах йола парте указанеш. ХIара республика, мехка хIара район шоайла вIашагI бувзамаш доллаш боаррамагIаш дегIахувлара, общественна доача гIуллакха цар Iалама гIнзех дагарIча тайтара йайла эцара, малхбоалерча районий экономически потенциал алсамъяккхара торонаш шерлу. Цу торонех тIа-тIа дукхагIа пайда эц Малхбузен-СибарегIен, Саянски, Павлодар-Экибастузски, Каратау-Джамбулски, Къулбехьи-Таджикски самна йола а хьоалаа а йоккхий региональни комплексаши промышленни моттиган хьерца. Цуица хьахул йистехьа производственни процессаш, общественни къахьегама кхом бу, кадраш дIачIоагIъяра, къахьегамхой быти селоIами вIаштIехьбоаккхилга тоадара, гонахьара Iалам лорадери эша хьалаш хьахул.

Уж Iалашонате йоккхий пленаш кхоачашъелга айхха дувзаденна да — мехка кхоаено, вайна карагIа мел дулларшка хьинаре дакъа лоацача — советски кагирхоша шоаш ца кхобеш къахьегарца. Кердача толламашца комсомола XVIII съезда накъбоагIача кагирхой хоадам болча гIуллакхаш хьахьонх уж ленински, коммунистически IаьдалагIа баха, деша, болх бе гIертилга.

КПСС XXV съездо отталаь декхараш кхоачашдеча ше сийлахь-боккха низ хилар хьагойт социалистически яхьо. Дукхача маха дакъа лоаца из болам массе оагIорахьара хьал а лоацаш нох «организованность, дисциплина, къахьегама овсарле лерргIа лакхъяра, лакхерча техникига доалара, къахьегами продукташи кхоарa...» (Соч. бизза гул., т. 36, оагI. 75) йайда эца икача ленински васкетагIа хьалхе лелаю парте. Хьалхалаттачун опыт дукхача маха дIайоалийтар, лерттIея боарамагIеи, тIехьбусарам боккаш болх бар, къахьегама методаш эргайовхаш тоаяра маьга хьинар тIадерзадар — из да социалистически яхь вIаштIехьъяккхара ленински искусство боккхоица марлерзадар.

1978 шерах хьинаре къахьега шу хилийта аьнча керте баьча тIахьехама жоп а луш советски маха миллаш алсамдоаха къахьет пятилетка планаш кхоачашъеча. Москвая, Ленинграда, Киева, мехка кхьача городий хьалхалаттача предприятий хьахьегамхой вочилагIа деррыгача залкъо къовсам дIабоалабаьб дикал тоаяра тIехьа, кIезигагIа хIама дIа а доххйташ доккхагIдола хьокхамаш дахара тIехьа. Цох тешалаш дуьц уж шерра хьалхарча квартала итогаш. Соахка цу хана кхиннавчул 5,5 процент дегIабеннаб промышленни производства бозрам. Планал совгIа 1,7 миллиард сома маьха продукци арахийнай. Промышленносте тIехкоачашъяй къахьегама овсарле лакхъяра задани. НоменклатурагIа продукме ассортиментагIеи дикалахи, уж потребителашта хаммахьа дIаьккхахьайтараха йола задалеш дикагIа кхоачашъе яьнай. Пятилетна кхоалагIча шера план кхоачашъеча дикна доалха дакъа лаьцад юрташкарча къахьегамхоша. Уж демошка бIаьстан кхаажара балхеш дика вIаштIехьдаьхкa леладу цар, хьатIабоагIача дьялъкьама дика лард а йоллаш.

1978 шера а бIарчача итталагIча пятилетка а план кхоачашьелга эггара хьалха тийша да хIара советски саго, хIара хьахьегама коллективо беча балхах. Къахьегам дика вIаштIехьбьаккхача коллективашка, из боккъонна творчески хьисап долаш лелабеча, доагIар диззa хьалехар новкъостмашка гIо дариен хьалламарцен тардеча коллективашка Iалашду производства эффективности балха дикали лакхьалга, толаме кхоачалиду социально дегIахарен коммунистически кхетам баларен декхараш.

Вай дукха еза Даьхе ди массаза дола йIаьвегIен хозагIен хилийтара де мел дезар ду советски маха. Из уйла дага йолаш болх уж сийлахь-боккхача Ленина васкетахта тешаме хилара боккъонца йола манифест хургйолча Ерригсоюзни коммунистически субботнике.

Шийн историе кхоастуе итталагIча шера Советски пачхьалкхе чуеннай Iалашате йоккха производственни Iилма-технически потенциал, готтара гоала кадраш, боахамаш пленовни кулгалдара йIаьхий опыт йолаш. Вай экономикаш, деррегача общественни вахара дIахо прогресс яра тешаме лард я из. Шеко яц, ленински идеяна дагаш уроттадаьча советски маха коммунизма материально-технически баха хьлара сийлахьа декхараш кхоачадергхкарах!

Партен халкъен цхьоагIо— вай коталоний хьост

Новкъостий! Революцие хьакхаллача кердача строй вахара низ Ленина гуш хиннаб болхлой класса, берригача къахьегамхой чIоагIача творчески хьинарца. «Дуккхача наькъа дийна творчество, яьхад во — иа а кердача общественноста керттера фактор» (Соч. бизза гул., т. 35, оагI. 57).

Советски мехка Коммунистически парте кулгалдеш йолча халкъа шерарча массаех кхетамца шоай вахар хьалдераш хиннаб. ХьахагIа цIаккха хинна доацача хьинарцен энтузиазмаьен дакъа лоац цар деррыгача пачхьалкхен, боахамен общественни гIулакхашка. Шийн мехка эказ да хиларах латташ йола халкъа сийлахь - йоккха бокъо вайлига закона деррыгача шизо Iалашью, массе оагIорехьара практике чакхйоах.

Хьалхара, Советски Конституци а — 60 шу хьалха Ленина кулгалдеш юкъарчал доацаш дакъа лоацаш вIаштIехьъяьккха йола Российски Советски Республика Конституции, тешаме дIаэттар халкъа массай хьинташ лораде. Цо хьахеккхар Советски Iаьдал къахьегаш барех чIоагIIле дувнш дола, цо царна пачхьалкхен захар вIаштIехьдаха бокъо дуьта.

Вай халкъа кортамукъача, хIама хьакхоллача къахьегамах хьахинар де дегIаена социалистически общество. Бокъонца йола деррыгдувен исторически из котало закона наькъана дIачIоагIъяьй социализми коммунизми хьалъерий революционни новаторства уйланца хьалйиза йолча СССР кердача Конституце. Цо шийна чулацамо дукхача къамех латтача вай мехка социализм хьальяра, кердача хьалмарга пролетариата диктатура хIама хьакхоллара сийлахь - йоккха масси дIахо хьош йола лунен тIа хьалхара халкъа юкъаре пачхьалкхе хьальяра опыт. Советски демократи дегIадуввлара дахьие лоархIаме моттиг тIахьийха я союзни автономни республикай керда Конституцеш.

Советски вах боаран боацшин мутIахьа ба Коммунистически парте гIулакха, цар чIоагIа тIа къобаьтою цун политика. Уж айхха кхотабеннай ленински парте, цун Центральни Комитета, новкъост Брежнев керттератаьча ЦК Политбюро гонахьа. Вай турчен арахьарчен политикаш карагIдьинарш, Советски пачхьалкхен дунен халкъашта юкъера позициеш чIоагIъялар дIахоадале йиш йолаш даш Леонид Ильича дукха оагIонаш йолаш бола творчески балхах. Хаддаза кахама бувзам оалаш, кор хьаштеш, дагалаттарашт уйланаш дика йовзаш волча Леонид Ильича хьахьох сийлахь - боккхача Ленина гIуллакх духьа ше ма кхоаеш болча къахьегама масал. Центральни Комитета балха юкъе кулгалдара ленински стила къаьтта дола масал а хиина дIаэттар Леонид Ильич Брежнева СибарегIена ГIалгIайча Малхбоалени районашка вахача хана боахламшца, гIишлошъеромаца, Советски Эскара бIухошца, партийно - боахама активаца хиина вIашагIкхетараш. Къахьегама маькха, дунен тIа машар хилара духьа кIаьд ца луш беча, геттара беркатечи балхаца Леонид Ильич Брежнева даькхад советски халкъо шийн сий дари из кIоарга баркал яхаш хьалари, дунен халкъашта юкъерча коммунистически боллалоя болама, деррыгача дунен къахьегамхошта юкъе геттара йоккха авторитет.

Новкъостий! Укх шера 75 шу дуз ленински парте — керда тайпа хьалхара пролетарски парти хьаелга чакхдаьнача йолча РСДРП шоллагIча съезда. Цу хана дешаш цо хьабенна турпала никъ — из болхлой класса, берригача къахьегамхой хьашташ духьа ше кхо да ешь лоаттабаьча къовсама никъ ба. КПСС лакха урагIкхоаб ленински байракх, хоадам боллаш долча денийца тоалица кхоачашью марксизма - ленинизма, пролетарски интернационализма идеш.

Вай партех доалача теори практикаех цхьаьн тарье хоича гIуллакхо, марксистско - ленински Iилма творчески дегIадоладе харо торо лу цуьна тахана а тIайоагIача хана а декхараш эффективно кхоачамде, дегIаедча социализма торонаш соаленаш хьагуча хе а царех бизза пайда эца.

Коммунистически парти — болхлой класса, колхозни вахархой, халкъа интеллигенце дикагIа, сакхетамерIа йоа 16 миллиони 300 эзара шоаш хIанз шийна чувоагIаш, советски халкъа дахаре болх беш йола авангард. Шийн деррига де лерхIараш, шийн еррига творчески потенциал парте тIахьожаю халкъа хьал-торо айра. Цох дег тIара тешаш да из, Бакьда из тешаш, новкъоста Л. И. Брежнева белгал ма-даккхара, — доттIар хьадеш боли тешам. КПСС массаза а дага кхоаб из. Цо массена а карте цIена цIи а лоархIам а лакхбу, хIара коммунист боккъонца вола политически бIухо-ленинец хилийта гIерт, лакхача идейноста, бехктоххама, дисциплинированности организованностен хьонхам телаш хилийта гIерт, коммунизм хьалъяра практико хьакхоллаш дола дика мел дар, хьалха мел латтар вай вахаре ккухьам, шийн инициатива йоахалива берригa къахьегамхой оагIорагIбоахаш из хилийта гIерт.

КПСС-о партийни вахара ленински нормай ларда тIа, демократически централизма принципа тIа хаддаза эргайхаш тоаю парте чурча отношеней система. ТIера ца йоалаш чакхдоах коллективно кулгалделга, ма-могга хьалхоац барта болаш болх бара, деррига принципиальни дешаш бокъонца демократически ларда тIа дувцара хьал. Кхоачашъеш я балха стиль, формаши методаши дIахо эргайоахаш тоае, критикеи самокритикеи дегIайоалае, тIахьожами тIадилла гIулакх кхоачаш мипта ду хьажари чIоагIде аьнна КПСС XXV съездо енна указанеш.

Парте къаьстта уйла тIайохийт общественни вахара хоадам беш долча даькъа — экономикана доал дера боараш айбара. Хоин ма-хьлара, материальни производстве болх беш ба берригача коммунистий дикъ даьхах кхо дакъа. ХIьта парти уж дикагIча тайнара дIанийсбе гIерт, плановни заданеш социалистически декхараш кхоачашдарах йола кулгалдеча партийни пачхьалкхен кадрай, специалистий, производства берригача болхлой бехктоххам айбу.

Цуица дийза бокха белитохкам тIабуж юкхьанцарча организацешта, КПСС XXV съезда указанешка хьежжа декабрьски Пленумо белгалдир. партийнияр политически балха юкъмотт юкхьанцарча организацешка, къахьегача коллективашка, бухсоцам, вай массей кхел къоастаеча хьна аьнна.

Парте лоархIам дIахо айбадар, хаддаза чIоагIлуш йола партен халкъен цхьоагIо къамьга хьагуш я советски политически система. Цуй керте латташ йолча Коммунистически парте шийн идеологеца, политикаца, мугIараш чIоагIагIа хиларца, дукха оагIош йола берригача организаторски белхаца политически система вIашагI а тахе дIаоттаю, цо нуйна лу де лерхIача доккхийча гIулакхий никъ, чIоагIале, динамизм. Ленина кулгал я деш лардаш еха йола советски политически система сийлахька пачхьалкхар деррига тоикамех, кхоачалургбоца низ болаш ше йолга бахьдир. Массаза а наькха опытаца йIаьхий дулаш йола, хаддаза дикулаш йола из хиина а хинай хIанз йолаш а а боккъонна дола халкъа Iаьдал шийна чуловцаш!

ХIанз мехка бокха болх баьржаб кердача Конституце положенеш вахаре кхоачашъяра тIехьа. Айлуш латт Советий — халкъа Iаьдала лоархIам. Шоашта еннача йоккхийча бокъонашка хьежжа цар тIа хьинаргIа тIахьожам а лоаттабу кулгал а ду пачхьалкхен, боахама, социально-культурни гIирсаш хьалдеча тайп-тайпарча участкашта.

Советски пачхьалкхено лерргIа кхоачаш а ду тешаме лора а ду деррыгача халкъа хьашташ. Цуина бокъонца, лохера деш лакхехьа кхачалца доал ду къахьегамхоша шерре хIара дениен дакъа а лоацаш. Из да а да социалистически демократе маIан, овлан тIара принцип. Из дIахо кIоаргдарца партена гу мехка экономически социальни прогресса керттерча йинех цаI, долаш долаш кхоачамбоцирнаш гучадаха а дIадаха а, вай вахара ерригa а оагIош эргайоахаш тоае торо луш йола эффективни инструмент.

КПСС-о Советий, профсоюзий, комсомола, кхьча общественни организацей, къахьегача коллективай уйлен низаци тIадерзаду нака шоай сакхетаме творчество хьагойтара ма-могга дукхагIа гIо дергдолиш цар болх бара. Миллионий хьинари инициативен— социалистически демократизм, ленински идей хIама эргадовхаш хувцара сийлахь - боккха низ къаьтта хьахьоххар!

Новкъостий, Ленина васкетанта тешаме йолаш, керда, массе оагIорахьара хийчаь а массе а оагIорахьара дегIаена а саг хьахилийтар коммунизм хьалъяра хиланза дартдоаца хьал а цуьна цхьана лоархIамегIа дола де лерхIар а доли хкета а деш, бу вай парте беш бола болх.

Социализм — из кортамукъача къахьегама общество. Алхха укказа историе эггара хьалха хьакхолл балха саг. Ленина ма-аллара, «хьалхийнна, ше саг волги хкетаде йиш йола» хьалаш. (Соч. бизза гул., т. 35, оагIув 196). ХIьта вай хIара тIа хьалхинахьа ше боккха тIа-тIа шерагIен кIоаргагIен хьагуш да общественни вахара социалистически уклада гуманни маIан.

Коллективистски, из кхотаеча принципаш тIа общество эргайоахаш хувцаро сага социальни, духовни хьесап хувцарга, личноста чура дуке дIаьхегIа хилийтарга, цун творчески низаши дулургдари тIа-тIа диззагIа хьаделарга дутаргхилларах тешаш хинав Ленин.

Парте дика кхетаду идейно-политически, къахьегамен нравственни кхетам балара гIуллакхаш чакхдоахаш къестае езаш кхы а чоалхаме проблемаш кIеззига йоацилга. Бакьда, керда саг хьалкхеннеш хIанз карагIдьенначо а вайна бIарга а гуш хьахьохх: Ленина дага хиннар вахаре кхоачаидеш латтилга. Советски саг — боккха патриоти лерргIа хьакоагIа интернационалисти, сакхетаме къахьегамхо, лакха политически культурен кIоарга знанеш йолаш вар. Ленина идеяш гIуллакхи бахьан чIоагIа къовсам лоаттабер — парте лерхIа боккъо а йолаш лоархI социализмана хьарагIдаьнна сийлахь-доккха хIама.

Наха юкъе ше беш бола идейно-кхетама, пропагандистски болх КПСС-о айхха буэз боахама балхаца, социализми коммунизми хьалъяра практикаца. Цуица нитта хьагу ерригa а пропаганда лелае еза экономика хьалъяра политически опыта тIа, цуй керттера лелар латт керда общество хьал митта е еза практике хвахьохарах, яхаш хьийхача сийлахь-бокхача Ленина идеяшта ду тешаме хилар.

Керда общество дегIалоа берригача наькъо лаьттан тIера халкъаш тешаду керттера общественни проблемаш нийсхоица къоастаелга Iалашде. социальни нийсхой принципаш бокъонца чIоагIъе дунен цивилизаце лакхаленашка къахьега саг кхоачаве могарглола цаI мара йоаца социальни система социализм йолгах.

Вай строя карагIдаьна белгалара хIама хилар керда социальни интернационални общность — советски халкъ хьакхоллар. Цо шийна чулоац вай мехка болхлой, кхархой, интеллигенце деррыгача къамий народностий къахьегамхой юхаргйоаца цхьоагIо. Керттера шлими болхлой класса а йолаш лерргIа гарга ух еррига классаши социальни группашии, тIа-тIа дукхагIа дIайоалаш латт городаш юрташ, хьакъалжен физически беча балха интеллектуальни башхаленаш, дукхаьа отт общества классаш йоацча структура сурт — вай сийлахь - доккха программа де лерхIар.

Исторически дегIадоагIилга сихдеш бола Iалашате боккха материальни духовни низ хиина дIаэттад СССР-а хальхий доттагIал. Цо хьаьких социалистически къамий исторически кхелаш, цар вахара хьесап, опыта идеалии вIашагI къаьста йиш йолаш йолга. Ерригача союзни республикай экономически культурни бохлам вIашагI нийсбаро дукхазза а алсамбаьккхаб Советий Махка низ.

Вай ленинимара Iалашонате боккха гIишлонаш — Малхбузен СибарегIен мехкдаьттаи газовни промыслаш, Байкало-Амурски никъ, Украинера, Поволжьера, Юкъарча Азера йоккхий мелиоративни системаш. Вай мехка тайп-тайпарча районашка хьаеш йола низ болаш хIанзара электростанцешии промышленни предприятешии, — на вай Даьхен деррыгача халкъий вежарашка йола содружество къаьгга хьахьожилга, цар къамий юкъара курал. Йоккхий районаш, боахама бIарча доакъош эргадоахаш хувцаш йола юкъарсоюзни программаш кхоачашъеш вIашагIкнет ерригача союзни республикай, деррыгача къамийн народностийн низаш, дохаргдоацача цар доттагIалени вIашагI цхьана гIуллакхаш леладаран материальни база чIоагIлу.

Къаман политика ленински принципаш лерргIа чакхьахаро хьинаре гIо дир социалистически культура айяра — чулоацамагIа социалистически шийн къаман формаех тайп-тайпарен йола культура айяра. Вахар дийлар Советски Союза къаьмашин народносташ дегIадаькхари гаргаахари цхьа «иммеликромка», къаман шийн хьесап дIадаккхар да ала гIайртарех. ХIара социалистически къамо хьакхоллаш дола нравственни, культурни рузкъаш вайна деза да пох шийх мара на доахка гIуллакхаш уж хиларах тарра. Общественни вахара интернационализаци еча процесс деррыгача халкъий духовни гаргаш гармонично вIашагI а тох вIаший йIаьхегIа д ю, къамий готта, эгоистически уйлаш маю, юкъарсоветски керда оамалаш традицеш дьа а кул чIоагI а лу. Алхха из тIа-тIа кIоаргагIа а диззагIа а хьагуш да советски халкъа уйламех вахара хьесапех.

Советски халкъ — из къахьегамхой бIухой. Из белгала да бокъонца йолча коллективизман нравственни чIоагIаленаш. Iалашате чIоагIа къахьегам безам творчески энтузиазм гойташ кхоачаиду ю парте XXV съездо оттадаь исторически декхараш. Из да шийн гIуллакхаца Октябра турпалий, большевики-ленинцийн революциони уйла коммунизме хьалъеча кердача ноайй гIуллакхашка яхаш а чIоагIлуш а йолга тешаш хьахьохоли дола сийлахь-доккха халкъ!

Машари социальни прогресси бахьан лоаттабеча къовсам ленински стратеги

Новкъостий! Адамаш вахара, дунен тIарча революционни процесса ленинизмо еш йола воздействи кIоарген дукха оагIош йолаш я. Халкъаша кортмукъалаш къовсаме, социализм хьалъеча боккхача хIара гIамо хьахьох ленински мехама дегIауха аликци, бакъду мах баь вергвоацеш цун лоархIам болга.

Ленински положенеш вывод дахаш вай партен Советски пачхьалкхенон дунен халкъашта юкъерча арене беча балха тIара кхычуща хуеша йиш йоаца никъ ба. Уж лерргIа вахаре лелаяро вай дигад Советски Союза арахьарча политика новенош цIаккха я ца хиннача тайпара чIоагIъяларга, хIьта дунен халкъашта юкъера цун вай хаддаза айлуш латт.

Алхха Ленин вар деррыгача дунента халкъий интернационалльни вошален доттагIален идеяш дIанхайкольр. Алхха Ленин, большевикаш бахьан долаш, Сийлахь-боккха Октябрь котбалар бахьан долаш историе чухь эггара хьалха пачхьалкхен политика статус кхычар къамаш шоай лоIамагIа, кхычарех тийша доацаш, цхьатарра бокъонаш йолаш, чурча гIуллакхашта юкъе ца гIертара, машаре цхьана дахара пачхьалкхен политика принципашка. ХIанз уж демократически принципаш тIа-тIа дукхагIа чIоагIлуш я пачхьалкхенашта юкъерча гIуллакхашка. Из хьахинад Советски Союзо, социалистически содружества деррыгача мехкаша дIаьд ца луш болх барах.

Исторически опыто баьъду чурчен арахьарчен политика айхха диалектически бувзамаш хиларах йола ленински идеяш чIоагIа нийсе практически лоархIам болаш хилар. Социалистически пачхьалкхе хьахиларца хьахилар из закономерни бувзам къахьегамхой хьашташ кхоачашдара, машар, халкъий кортамукъале шоай лоIамах хилари Iалашдар духьа пайда эцара йола торо.

Граждански тIом чакх ма баьлла а, машара гIирсаш хьалде долалелча, Ленина лоархIаме вывод йир дунен халкъашта юкъерча революционни социализмо шийн керттера воздействи ю боахама политикаца, аьнна. «Цу поприще, — белгалдора цо, — къовсам бихьаб деррыгача дунен масштабе» (Соч. бизза гул., т. 43, оагIув 341). Ленина хийттача тайпара, Советски Союза, социалистически содружества кхьча мехкий экономика дегIар цар хьинарерча арахьарча политикаца цхьана деррыгача дунен халкъашта юкъерча вахаре чIоагIа низ бола воздействи хиина дIаэттар. Цо хаддаза хургI цуй дегIара шинь социализмана, демократина, машаран пайда д боллаш.

Историе чухь кIезига хийнабеш советски ше шера плановни чакхьяргаш, социалистически боахам «хIалак хилана» баргбеш яхаш гаьнна йолхаш йола расчеташ еш бола буржуазни деятелаш. СССР-о, вежарашка йолча кхьча пачхьалкхенаша, экономика дегIайоалаяра итогаша йизза харцйир уж ерригa расчеташ. Духхьал 1960 шера деррыгача дунено хьаьнна дукхагIа промышленни продукци хIанз вай мехко хьаьна хиларо я. цу хана чухь дунен тIарча промышленни производствера социалистически мехкий дакъа шозза дукхагIа хиларо а тешал ду социализма экономика Iалашате йоккха торонаш йолаш хилара, шин системана юкъерча исторически къовсаме боккха лоархIам белаш фактор из хилара а.

Производства способи вахара хьисапи хилара тарра социализма тIехкхилар, цун социальни политически организаци оправдственни принципаш тIехкхилар къаьстта гуш да капиталистически строя массе а оагIорахьара кризисага хьежача. Шийн формаца юкъерча яхь, Ленина хургда аьхача тайпара, социализмо къаьгта хьахьохх дукхагIа яха а динамично дегIауха а тIехьале шийга йола общественни система ше йолга.

Вай денояка бокъонца йолча социализма вIашагIхилийтара экономически низо тIа-тIа эффективнегIа гIуллакх ду машаран халкъий кортамукъален. Кхохкам кIаьдбарга доллар, дунен халкъашта юкъерча отношеношта хиина кхидола позитивни хувцамаш хиннад Советски Союза, социалистически содружества кхьча мехкий массе а оагIорахьара прогресс бахьан, хIанз царга йола экономически оборонни потенциал, политически сийле ца лаьрхIача йиш йоацеш хилар бахьан долаш.

СЭВ мехкий экономически интеграце опыто хьагойт цар айхха леладеча экономически Iилма-технически гIуллакхий лакхлуш бола лоархIам. Халкъа боахама планашта координаци яро, дуьххача хана йола экономически программаш цхьана уеттаяро, производственни специализаци кооперировани яро, вIашагIтехача низашца йоккхий промышленни объекташ хьальяро — цу деррыгнеша а дуг социалистически содружества мехкий низаш алсамдахарга. Вай пачхьалкхенийн вежарашка долча доттагIленни цхьана леладеча гIуллакхийн керда къаьтта йола оагIув хилар историе чухь эггара хьалхара цаI йолча дунен халкъашта юкъерча машаро космосе баь никъ, цунна тIехьа гIоргба кхыбараш а. Вайна къаьгта бIаргагу хIара денна кортамукъача халкъий интернационални союзах йола ленински идеяш практике тIа-тIа дукхагIа кхоачаш мипта хул.

ТIехьарча шераша тIа-тIа керда тешалаш ду хIара социалистически къам дегIаддарца цхьана вежарашка йолча суверенни пачхьалкхенашта юкъера массе а оагIорахьара бувзамаш кIоарглуш хилара, цар политикера, экономикера, социальни вахарера юкъар гIуллакхаш дукхагIа хул, цар арахьарча политика гIуллакхаш тIа-тIа дукхагIа айхха вIашин дийза леладу. Социалистически мехкий чIоагIлуш латтача кхотадалара керттера низ хила а хиннаб болаш а ба доал дена йола марксистско-ленински партеш. Социалистически содружества мехкаш тIа-тIа гаргагIоргтилга — из дегIаахара объективни закон да, хIанзарча а йоаздарйолла а потенциаль къаст ба.

Новкъостий! 70-а шераша кхохкам кIаьдбара текача голо дикка тоадир политически хьал. Нагахьа самна кхохкам кIаьдбалар дIачIоагIде а кIоаргде а шоге цох хила йиш я чIоагIа латтаргболча машарга бода никъ. Цуьга кхачара тIаберзаб ба вай парте массе оагIорахья беш бола беррига болх.

Фашизмаца лоаттабаьча сийлахь-боккхача тIема керттера халонаш лайнача советски халкъа дика боаз машара мах. «ТIом цIаккха а хила йиш яц» — аьнна Леонид Ильич Брежнева «ЗIамига латта» яхача книжка тIа Iалашате боккхача эмоционални низаца тешаме дешашца хьахайкадаьча цу дешаша хьагойт советски наьха дег чура уйлаш царна дагадоладера. Бакьда, вай халкъ чIоагIа машар безаш да. ХIьта из машар безилга вай низ боацаш да аьнна ма хьетадоала цхьанна а. Советски халкъо хIама хьакхоллаш хьега къа тешаме лорадеш латт сийдола, дукха йолашаш берригача вай мехкала 60 шу дизар торжествено белгалдаьккха дола вай ГерманцIара Низаш.

Машарга бода никъ хала ба, бакъда вай тешаш да, из сийдола, бакъдола, цIена дег дола ча берригача наха хьаьдда къоаса лоаттабеш дола гIуллакх потдаргхиларах!

Кхохкам кIаьдбарен машар чIоагIбарен никъ лаьца ше хилар Советски Союзо къаьтта бакъду гераш хьаделга сихдара духьалара, герзаш Iоадаккхара бокъонца де дезараш дара тIехьа ше лоаттабеча къовсамца. Латтам тIарча хIара сега кхелага кхоачаш дола эггара лоархIамегIара декхар да из тахан. Алхха укх тIехьарча беттaшка Советски Союзо цхьайоле хьадда инициативаш йоалаьй герз Iодилара дакъе, царна юкъе я нейтронни герзахьа ца деш шина а оагIоно дитара йола лоархIаме предложени. Вай хьадда дIаьалар из хьадаро керда тIом яьара кхехерен алсамбаккха тарлулга, хIадерни герзаш хьадела сихдеш хилар. Цу дешагIа бокъонца, конструктивни никъ лаьца йола Советски Союз, машар бутт хьаелларгйолча герз Iодилара проблема хьаттаьча ООН Генеральни Ассамблея лаьрхIача сессета. Кхохкам кIаьдбара хьале дьттув болаш хьалаш хьахиниад тайп-тайпара социальни строй йола пачхьалкхенашта юкъера вIаший пайдане дола гIуллакхаш дегIадоаладара. Из Ленина лоархIам хиинад исторически хиланза дартдоаца гIуллакх. Дуккхача капиталистически пачхьалкхенашта, царна юкъе Финляндци, Франци, Итали, хIаьта ишта Германе Федеративни Республика а йолаш, чIоагIа а дуккхача оагIонашкахьара а бувзамаш да вай, из гуш да ФРГ новкъоста Л. И. Брежнева визит ергйолаш хиларца а.

Советски Союз ГаьнарчаМалхбоалерча вай лоалахочунца Японеца отношенеш дIахо дегIайоалаяра тIехьа я. Экономика, политика, культура даькъе шина а мехко вIаший пайдане а долаш гIуллакхаш леладара шерра никъ болаш ба. Халахета доагIаш да Японерча цхьадолча гIозараша цу гIуллакха бизза мах ца беш хилар. Цул совгIа, долаш да витмсетаь тIа из уйла [illegible]заш.

Партен правительствама чIоагIа уйла тIайохийт советско-американски отношенеш тоаяра дешашта. Уж лелара хьалах дукхагIча даьхье тайша да дунен халкъашта юкъера политически юкъара хьал а. Дика лоархIам болаш да шина а мехка кулгалдеча деятелашта, парламентарешта юкъе пайдане гIуллакхий оттар, кхет-кхета а беркатегIа а хила дайнад общественноста викалаш вIашагIкхетар. Уж контакташ вIашагIкхетарехи хулача хана советски мах тешш советски американски халкъашта юкъера дика отношенеш дегIаяра тIехьа болхлой, фермераш, бизнесменаш, дукха а политически деятелаш болга. Хетаргахьа, гIулакх сенах латт аьнча, из латт советско-американски цхьана леладу гIулакхаш дегIадьхкача бакъахьа хетилга вахаре боккха лоархIам бола проблемаш къестаеча, эггара хьалха, стратегически герз нигъ бехкара деша хьекъехьа тIаьш тIама йиш йола решенеш лоххьа практически чакхдаккхарах. Вай оагIорахьара цу хьакъехьа де мел дезар деш да.

Кхохкам кIаьдбара материализаци яр хаддаза дувзадена да къонача пачхьалкхенаши дунен халкъашта юкъера позицеш чIоагIъярца, кортамукъалаьннача халкъий къаман хьашташ лерргIа лорадарца. Советски Союз, ерригa социалистически содружество колониализма дукъ Iоккхесача мехкашна массе оагIорахьара, цьатарра бокъо йола отношенеш бокъонца дегIайоалае гIерташ я, цар шоай лоIамагIа хилари суверенитети чIоагIъяра хьинаре гIо ду. Социалистически мехкий хьаьдача интернационалистически позице дукха ха йоацаш гIо дир Эфиопе революционни халкъа законагIа йола бокъонаш лорае. Африкански Рога районе хинна дов дIадаккхара хьалаш хьаьхоалла. Советски Союз дIахо йодача хана а чIоагIа латтаргья къамаш социальни кортамукъалалара духьа къовсам лоаттабеча халкъий оагIонгахьа. Вай партен правительствай лерхI нагахьа самна Китайски Халкъа Республикацарча гIуллакхашта юкъера хIанз болаш бола кхохкам дIабоаха моге машара гIуллакха хоалуш пайда баргбола. Советски маха дика дагайоагIа вай мехкашта юкъера тайп-тайпарча доакъошка цхьана леладу гIуллакхаш дегIаккха, советско-китайски лоавзув доттагIаш лоавзув яйна ха. Из шиина а халкъана пайдане дар. ВIаши юкъера дика гIуллакхаш юхаметтаоттадара уйлаена хьалбиза бар халкъа викалий Ерригкитайски собрание массазарча комитетага СССР Лакхехьарча Совета Президиумо дукха ха йоацаш баь тIахьехам. Бакьда, халахета а, дикача лоIама из акт китайски оагIоно тIаыацизар. Пекино лаьцача наькъо тешал ду Советски Союзалара отношенеш шерлIахка раьзо хиларац ше ль заявленеш практически гIуллакхашка хьаллоца вIалла а безам боацаш из хилара, социалистически мехкаца мекaстагIал долча наькъа тIара ше боаш боацаш из хилара.

Новкъостий! Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизар даздеча денощка кердача низаца бийнар машар, демократи, социальни прогресс бахьан лоаттабеча къовсамера дунен халкъашта юкъера барт дIахо чIоагIдара тIахьехам боллаи парте тIахьехам. Латтан ерригача миллионаша чIоагIа хьалаьлцар из.

Вай хана хаддаза шерлу дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама алгаш. Цхьадолча капитала мехкаша шоай политически хоалуш чIоагIъе Коммунистически партеша, Iалма социализма наьна революционно-демократически, кортамукъален болама тIехьа бола мах тIа-тIа дукхагIа инфгахьа боах.

КПСС-о, вежарашка болча кхьча партеша цхьана хьинаре къовсам лоаттабу марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма принципашш ларда тIа коммунистически болама цхьоагIо чIоагIъяра тIехьа. Пурам да сона укх трибуна тIара советски коммунисташ, деррига вай халкъ вежаримха йолча партеша чIоагIа цхьоагIо йолаш хилар, цар бакъдола гIулакх чIоагIа хьалловцаш хилар дIаала!

Вай цIаьхха а цIаьхха а доккхал а деш тешаш да Ленина хьехам бокъонца болча революционерашта идеяш бухьъюлен творчески дог айдеш бола лакъаргбоаца хьост хилар. ХIьта цIаьхха хинна хIанз дац вай классови мостагIаша, оппортунистий деррига тайпаша Ленина идейни тIехьалена ер йола атакаш сихъеш хилар из низ бола революционни гера коммунистий бора доккха гIерташ хилар. Бакьда, историе къаьтта тешал ду уж тайпа гIуллакхаш чакхдаргдоацилгах. Марксизма-ленинизма чIоагIа тешаме хилари ца — коммунистически болама низ, цун кердача коталоний дегайоалло!

Новкъостий! Вай парте шийн берригa болх хувца ше луш хьабенаб хьа а бахь ленински революционни теоре, стратеге, тактика наькъагIа, Ленина Iилмай дард аллача программи де лерхIарий наькъагIа. Къахьегамхой хьаштий кIаьд ца луш но еш йола йовхо, тахан сагота латта проблемаш къоастаяра тIехьа цо лоаттабу къовсам массаза а кхоачарча денах еш уйлаш, коммунизм йизза котьяргхиларах бола ленински тешамах хьалбиза ба. Ленина партена хьийхад революционни декхараш шерагIен майрагIен уттаде, вай коммунистически кхоанена идеал шийн еррига сийленцен шийн ерригача хозаленен махага дIахьохха, из кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме а къахьегамхошта керто латта хиллаш. Шийн гIулакхаш массаза а ишта леладаьд вай парте, ишта леладергда цо уж дIахо йодача хана а.

Яхийла марксизм-ленинизм — массаза а дийна бола интернационални хьехам, революционни къовсамей коммунистически хIама хьакхолларен байракх!

Яхийла Советски Союза Коммунистически парте — сийлахь-боккхача Ленина парте!

Сийле хийла советски халкъа — коммунизм хьакхоллачое!

Доклад цаьъ самна дукхазза а тIоараш детташ хьалагIа лаьцар.

БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА ПРОИЗВОДСТВА ТОРОНЕХ!

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА IX ПЛЕНУМ

Хьалха хоам баь ма - хиллара, укх шера 21 апреле хилар КПСС Нохч - ГIалгIай обкома IX пленум. Пленумо ладийгIар «Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха волаш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева аь указанеши рекомендацеши чаккхъяхара хьалсехьарча областной партийни организацие декхарех КПСС обкома хьалхарча секретара А. В. Власова аьча докладага.

Коммунисташ, вай республика беррига къахьегамхой, беррига советски нах оаша, аьлар цо, чIоагIа уйла тIаяхийта хьожаш хилар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Л. И. Брежнев Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка хиларга. Из шига хилар партен беррига вай мехкен вахарера йоккха событи санна тIа а ийца, цар уйла тIалхийта Iомадир Л. И. Брежнева дaь къамьалаш, Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени къахьегамхошца, партийни боахамех активаца вIашагIкхийттачи къамьалаш дешн цо дь указанеши рекомендацеши.

Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоша, беррига советски халкъа санна, бокх бара йола дозале программа а лоархIаш тIакйщар Л. И. Брежнева указанеши рекомендацеши, хIаьта уж вахаре толамца кхоачашъе кийча а ба. Из да партен советски халкъен йоаргIоазача цхьоагIон, цун доккхача политически къахьегамен хьинара къаьгга дола тешал. Цунна вайна гу советски халкъ вай парти, Центральни Комитет, цун Политбюро, новкъост Л. И. Брежнев чIоагIа лоархIаш, везаш, царех тешаш болга.

КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума итогаш юкъейаш вай ма-ара йийцар 1978 шерен бIарчача иттлагIча пятилетки республика къаьнала боахама къахьалиги лелта проблеми.

1978 шера хьалхарча кварталe республика промышленность балха итогаш яьй. Промышленность къахьегараш дика лоархIаба вб промышленни продукци арахецара хьалхарча квартала планах, продукци мехьала моккара план 101,3 процент кхоачаш а яьй, хIаьта дIадахача шера цу хана йийсача 2,3 процент дукхагIа продукци яра а хийнай. Республика бIарчча хьанийнача планах совгIа арайийца продукци 4,7 млн. сома мехьа я, тIайийнача декхарех дукхагIа я из. Къахьегама совгIа айра задани 100,8 процент кхоачашаьй, дIадахача шера хьалхарча кварталеца кийсача цхьан болхлоно хер цкъа процент дукхагIа хинне.

1978 шера планови заданий кхоачашъяра, балха эффективности дикали айара тIехье лелача социалистически яхье дикагIа толамаш даьхад Шалински, Старопромысловски, Грозненски, Ачхой, Мартанойски районаша. Производственни объединенеша юкъе дикагIа хьокхамаш даьхад «Промавтоматика» Iилма - производственни объединене, Грозненски швейни производственни объединене, хIаьта цунца бувье деттара балхий Малгобекски управлене, СССР 50 шу дизара цIерагIа Грозненски химически заводо, ГI. Ахриева цIерагIа «Электроинструмент» заводо, кхычар.

Вакъда Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени арачинен областашкен ваха волаш Л. И. Брежнева аьча критически замечанеша вайгара дIадех вай беррига балха итогашка кхы а дикагIа хьожалга, цох хьакхинарий кийсагIа мах болга. Масала, хьошаргьа вай планови дисциплина. Кхоачашдаьцац тIехьаьуса коллективаш йоашш болх бе аьнна тIайийна дикка декхар. Квартала итогегIа планах лоархIаьнц кога гIирс бу фабрика, «Грознефтеоргсинтез» объединене.

Дукхача промышленни предприятей балха тIа цIеххаштта кхоачамбоацар а доалаш дуслш да дIадахача шера укх хана йийсача производства темпаш дегIайоалдалга лохделар. Производства темпаш лохъераштта юкъе а «Грознефть» производственни объединене, «Чеченингушнанова», Грозненски ремонтно - механически шекар доахен заводаш, Назрановски трикотажни фабрика, кхыйраш.

Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка волча хана Л. И. Брежнева аьнча рекомендацешка кхы вIаьнхаза а белгалду хIара производственни коллектива балха тIера дикала хьокхамаш айдар, къахьегама овсарле лаккхъярех арахецача продукцега дIадодар лохдарел заданеш ерригача предприятиша хьалда кхоачашъелга къаьстта лоархIам болаш долга. Халахета а, дIадахача шера санна уж хьокхамаш кхоачашдац дукхача къахьегача коллективаша. Квартала итогегIа къахьегама овсарле заданеш кхоачашъяьнц 7 предприяте. Промышленность балха тIа лоархIаме хувцамаш хинадан арахецача продукцега дIадодар чухьдаьхьа декхара.

БIарчча хьанийнача республике продукцега дIадодар 3 млн. 846 эзар сома дукхагIа хинна. Из хьокхам кхоачаш ца бе еррига а 28 предприяти я. ДIадодар дукхагIа хинначарех доккха дакъа кхоач «Грознефтеоргсинтез» объединенега. Цу объединене болх къаьстта бувца безам ба. Обкома пленумашка, актива собранешка вай дукхадаь а объединенея [illegible] вай предприятиеш тешаме болх ца барах, аварен дукха хиларах, установкашта ремонт яра хидац толхадарах, экономически балха тIа цIенхаштта кхоачамбоацараш хиларах. ХIаьта а объединене генеральни директора нов. Шилова, цун заместителаша ш. Мальшенски Одинцовени, объединене парткома секретара нов. Сомнова шоашта аьча критикаш де доагIар кIезига лу, производства лерттIа болх бара новкъарле ей дола бахьанаш дIададаре хьалда дола гIулакхаш дац.

Красноярски металлургически заводе волаш Л. И. Брежнева аьлар, производственни мощностaш совгIа карaерзаяраш царех эффективно пайда эцараш до доагIар де деза. Из замечани бизза йоагIаш а вай республика промышленноста а. Вай цхьа аьнна Iайнадаш цементни шекар доаккхачи заводай, кога гIирс бетта фабрика, рулишйоаца гIишлоний материалаш йоаккхачи чакхйоахачи Карабулакски завода боахама кулгалхошка проектни мощностaш карaерзаяьга да йиш йоацаш мела лелалга, бакьда уж кулгалхой шоай декхарашка цIенкаштта ца хьажар бахьан долаш предприятешара гIулакхаш толлуш дац.

Материальни ресурсаш кхоарен цар кхомбарец балха тIа ихьаьола дика гIулакхаш дац дале а, хIанз а тIехьа мотт тигаш я царех пайда эцар. Хьалхарча квартала итогегIа цхьайолча предприятешка доагIачу совгIа дIадахийтад металл, гIишлошъю материалаш, доагор, электроенерги.

Докладчико чIоагIа критика йир машинашьа Грозненски отделенеца. Укх шера хьалхарча кварталe кхоачашъаьнц грузооборота план, локомотивех пайда эц за.

Республика хьаькъа боахама хьелтанш дизза кхоачашдеш болх беш яц автомобильни транспорт а. Автомашиний технически хьали перках пайда эцилгеш хIанз а лоха да. Хьалха а санна бе боагIаш бола тIехьожам бац мох пайда эцара. Ваха нах дIа-кха кхулаш, вактовен гIулакхаш дар хьалха санна геттара во ала.

Цул тIехьагIа докладчико дувц республика капитальни гIишлошъ хьалхара проблемех. ГIишлошъече дукхагIча организацеша толаме кхоачашду тIайийна декхараш. Эттара хьалха кхоачашъаьй республика бIарчча хьанийнача капитальни вложенеш карaерзаярех гIишлой - монтажни балхий кварталени.

Укхь баьшенаьшта хьалха боагIа «Чечингазстрой», «Грознефтепромжилстрой», «Жилгражданстрой» тресташ, гIишлошъеча Нохч - ГIалгIай управлене № 11 йола гIишлой-монтажни управлени, «Центрожилстрой», «Кавэлектромонтаж», «Южмонтажавтоматика» трестий специализированни управлени, «Чечингражданпроект» институт, № 2 йола гIишлой материальни комбинат.

Цунна цхьана вай дика хетаду, Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха волча хана Л. И. Брежнева белгалдаьха гIишлошъечара кхоачамбоацараш вай республикана а дизза доагIаш долга. 113 подрядни организацеех 14 лоархIаьнц хкь бетта планех, 800 эзар сома гIишлой - монтажни балхаш кхоачаш а даьдац.

Дукхача объекташка капитальни вложенеш дIайоарзаяра зене практика дIахо а лелаш я, телхаю планови пачхьалкхена дисциплина.

Укх шера хьалхарча кварталe республико кхоачашъьенн производственни а производственни йоаца а, царна наха чубахе цIенош а долаш, керттера фондаш дIаллара план.

Хьалха а санна дика дац гIишлошъечара балхаш, объекташ болх бе дIатеа дукха кхоачамбоацараш долаш, цу балха хила боккъо а йолаш раьза бац къахьегамхой.

1978 шера Нохч-ГIалгIайчен гIишлошъераштта хьалхашка латтача доккхийчен бехктохамерчен декхарашна партийни, профсоюзни организацешкара, гIишлоний, гIишлоний индустре предприятейн коллективашкара дIадех лакха организованость йолаш, балха хIара минута кхоаш, ерригача средстваш гIонца производственни къахьегамен дисциплина чIоагIъеш бехктохами сакхетами хьалкхебарца, моральни материальни стимулаш дика уйла яь отраьча системаца, новкъосташха критикен самокритикен ярца, коллектива общественни уйлацца воздействи хIара деша ярца болх белга.

Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха волча хана новкъоста Л. И. Брежнева дукха уйла тIаяххийтар юрта боахама проблемашта. Вай а цIенхаштта сагота шер.

Парте XXV съездо цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумийн решенеша ма-хьахара республикa партийни, советски, юртбоахама органаша белгала болх баьб юртбоахама производство дегIайоалдаяра, цуа материально-технически база чIоагIъяра тIаберзабь. Къаьстта хоалуш хувцамаш хиннад иттлагIча пятилетка хьалхарча шин шера, 1976 — 1977 шерашка юрта боахама валоа продукци шера юкъера дукхал йисагIча пятилетка шера юкъерча дукхалла кийсача 11,1 процент алсамъяьнай. Ялат шера юкъера доаккхилга колхозашка, совхозашка, хьуча пачхьалкхен боахамашка дегIаденад 22, баьцадаараш — 27, коартолаш — 48, сом — 37 процент, шура — 4, фуаш — 14, тха — 5,5 процент.

1977 шера республика боахамашка ялата культураш хьувкъам гектара тIара 21,5 центнер баьлар шеслагIча пятилетке 18,1 центнер хиннача. Республика эттара дукхагIа ялат гулдаьд — 608 эзар тонн, цунда хьажкIаш — 90 эзар, дуга 27 эзар тонн. Пачхьалкхенга дIачуденнад 164 эзар тонн ялат, из планал 19 эзар тонн дукхагIа да. Кхоачашдаьд баьцадаараш, коартолаш, сом, тхьамба кийчдара тIайийча дикка социалистически декхараш.

Киевски области хьайбаш лелаерий хьокхамагIа иттлагIча пятилетка задании дахала хьалха кхоачашъяра, хьайбайи оалхазарий продуктивность айара тIехьарча яхьа юкъе а баха республика хьайбаш лелараша шура кийчъяра пятилетки шин шера план I ноябре, фуаш кийчдара — 6 октябре, тха — 1977 шера 1 июне кхоачашйир. 1976 шерашц кийсача дулх доаккхалга 11 процент, шура — 13, фуаш — 10 процент дегIаденад, цо торо елар пачхьалкхенга шура, фуаш, тха доххара плани социалистически декхарешн хьалха хьалха кхоачашде а уж продукти кийчъяра 1978 шера плана тIа оттабача боарабал тIехдовла а.

Цунна цхьана республика юкъерча хьокхамашта тIехьашка хьулалуш ба цхьайолча районий, колхозий, совхозий геттара во болх. Совхха республике тIоала ялата юкъера хьувкъам гектара тIара 21,5 центнер болаш 42 колхозой совхозой 19 центнерал кIезигагIа ялат гулдир, 16 боахаме 15 центнерал кIезигагIа даькхад, кхаь боахаме — 10 центнерал кIезигагIа.

Ялата йола пятилетка шин шера план кхоачашъелга Iадемидаьнц Шелковской Назрановски районаша. Баьцадаараш — Грозненски, Сунженски, Урус-Мартановски. Коммааш — Наурски, Надтеречни, Шалинской. Шекара свекла — Урус-Мартановски, Шалински, Грозненски районашта.

Волхамий, районий, ведомстваш цхьаболча кулгалхой оамал а хиина дIаьттад долаш дола кхоачамбоацараш цхьаболча даькъе долаш дола бахьанаш а доаьш дашха гIерташ хилар. Бакъда керттердар уж бахьанаш дац. Ма-дарра дийцача, цу тайпарча боахамашка лаьтта леладара культура геттар лоха я, къаьхьегаш вIаштIехьдоаккхилга мела лелаьу, юртбоахама балхаш леладара а чакхдахера а лоаттабе боагIа тIахьожам лоттабац.

Цунна дола хьаьта тешал да дIадахача шера шекара свекла хьалхеча дахийта гIалат.

Цу тайпара хьал эттар дIадахача шера баьцадараш хьалхеденча а. ДIалйиача баьцадараш дукхача колхозашкен совхозашкен шин хан ахьа Iунал дензар, оасара баьцаша чIоагIа кIелдитар уж, из бахьан долаш баьцадаараш леладеча 84 колхозахи совхозахи 31-не дIадахача шера гектара тIара 50 центнерал кIезигагIа даьхар уж. ГIулакх цу тайпара леладарех пачхьалкхенга баьцадаарех доккара шоашта екача планегIа лоархIалиазар цхьенна а оалсство.

ХIаьта хомаш кийчъяра планаш кхоачаш ца ера хьакъехьа аьлча, укхаза а объектана бахьанаша цхьана хилийтад болх дика вIаштIехь ца боаккхаши боахама доал во деши моттигаш, из чIоагIа Iаткъар комсаш кIезигагIа яхара.

Хьай хьувкъам айбара керттера торо, хьалха а санна, лаьтта леладара культура айярах, лаьттан хIара гектарах дукхагIа пайда эцарах йоалаш я.

Лаьттан оасарле айара низ бола средство я минеральни органически удобренеех хьаькъала пайда эцар. Из гIулакх дикача дас санна леладеча лаьтто дика совгIат лу нала.

Эттара чIоагIагIа уйла тIаяхийта доагIаш гIулакх да хиш дехкача лаьттан хьакъехьара дешаш. Опыто тешаш хьахьекхаь царех мийса пайда мийцача хаоттам моллагIа хилча а тешаме доккхий хьувкъамаш даха йиш хилар. ХIаьта а республика дукхача боахамашка хиш дехкача лаьттай эффективность хIинз а лоха я. Масаьнаха а лелаш хиш декхара режим, хиш декхара хамаши боарамаш телхаю, тоъал ехкац удобренеш.

Юртбоахама культураш хьувкъам айбара воаж лоархIаме хIама хила а дикка йолаш а да тракторех, комбайнех, ерригача юртбоахама техникаx дукхагIа пайда эцар. Йолаш йолча машинно-тракторни паркаx лакха оасарле йолаш пайда эцац, дукхача районашка тайп-тайпарча бахьанегIа техника дукха соца латтийт, хIаьта керттера балхаш чакхдахар чIоагIа тIехьадоах.

Республика колхозийи совхозийи къахьегамхой доккхий декхареш кхоачашде дезаш ба пятилетка укх кхоалагIча шера.

Дукхьал дIаъргда вай уж декхараш атта доце а кхоачашде йиш йолаш да. Уж кхоачашде йиш а хIара колхоз, кIара совхоз, хIара производственни участке юрта къахьегамо мел болчар де лерхIачоа тIаберзабь болх бой.

Хьайбий боахама даькъе кхоачашдеза дола декхараш дувцаш, докладчико аьлар, эттача хьал керттера бахьанех цаI, хьайбай дерригa тайпаш алсамдоахилга мела леладига, къаьстта доккхий доахни а доалаш.

Мела дегIаух хьайбайн оалхазарийн продуктивность. Шу доладелча бить бутт баьннаб, бакъда хьайбай боахамера хьал тоаделнадац. Назрановски, Шалински, Малгобекски районашка доккхий доахни, царца дерта доалаш а доалаш, I квартала кIезигденнад. Хьайбай продуктивность лохьалийтай.

Юрта боахама министерства, «Чечингушптицепром» объединене, кхьча юртбоахама ведомствашa юртбоахама производство во вIаштIехьъаьнкха лелаш. Зоотехнически, ветеринарни, племенной служба специалистий йоккха ярки биззача цизапа болх беш яц, вай юртбоахама органий кулгалхоша тIахьожам мела лоаттабу цар балха.

Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени областашкен крайнашкен волаш новкъоста Л. И. Брежнева теркам тIабахийтар цу районашка баха нах цига шоаш хьадоахача баьцадаарашца, коартолаца, кхачан кхыча продукташца Iаламйбаьцза баргбоацилга. Л. И. Брежнева из указани бизза йоагIаш а вайна а. ЛертIа ларгIа йиш ца республике хIара шера кхьча областашкара дукха коартолаш, кхаьмсттол баьцадаараш хьоххахьар. Цу тайпара хьал эттад хьайбай продуктивность Iалашбеча а.

Хьайбай боахама даькъе вай эттара хьалхара декхар хила доагIа 1979 шера дола республика водаш гуадеча фуаьнца Iалашаьелга, хIаьта гаргарча 4 — 5 шера дукхаенн шурий аш Iалашъелга.

Алкха укх шера дьалъергаш шера 20 млн. фуъи 1,5 эзар тонн оалхазарий дулхи доаккха йиш кулийтертйола 32 йоккха механизированни птичник. Цу объекташка болх хийна лелаш ба. Белгалдаьнка деза из задании кхоачашъяра «Чечингсельстрой» треста, «Чечингколхозстрой» объединене, юрта боахама министерства ПМК дика къахьегалга. Керттера план кизаьало йоалаш а царма мегар птичникаш хьалъеча балхаш саьдара торонна лаха.

КПСС горкомий, райкомий, горрайисполкомий, республикански юртбоахама ведомствай декхар да мешца малхбоалени районашка ваха волаш нов. Л. И. Брежнева аьча аьгIадийн предложенеш йоаллце тIара боахама хIара отраслере хьал миштa латт хьожалга, юрта боахамера аргIанаш декхараш кхоачашдара тIаерзадь хIара колхозе, совхозе хьалха мероприятеш оттаелга а чакхйоакхилга а.

Л. И. Брежнев Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка хилар боккха лоархIам болаш да КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра. Леонид Ильича могадьрашен рекомендацешна керда низ белар бехктокхам айбара, партийни, советски, боахама органаша экономически партийно-политически балхен дешаш сихагIен дикагIен къоастадара.

Вайна хьалхашка бехктохаме декхараш латт, уж сихеи гIулакх довзаши кхоачашде дезарда.

Организационни балха даькъе, гIулакхаш мишта лел кIоаргга довзара ларда тIа планаши мероприятеши оттае еза, уж юкъа еза партийни комитетий пленумашка, актива собранешка, коммунистий собранешка, болхлойи колхозийн, инженерно-технически болхлойн гIулакхерча нахьен собранешка, Советий сессешка дувца оттаде деза уж дешаш.

Коммунистий декхар — шоай авангарди лоархIам дезале чакхбаккхар, дIара къахьегама коллектива дола хьалхалелаю низи хуата.

Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха волаш Леонид Ильич Брежнева енача указанешкен рекомендацешкен хьежжа дола хьалха декхараш дувцаш КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра уж лоархIаме долга клетадарал совгIа, керттердар да царех йоагIа практически выводаш яр, республика партийни, советски, боахама органаша, Леонид Ильич Брежнева рекомендацеех указанеех пайда а эцаш, 1978 шера а бIарчча пятилетка а планаши тIайийна декхараши хьалда кхоачашдер Iалашшелга.

Доклад чакхйоалча нов. Власова аьлар:

Сибарегlен Гаьнарча Малхбоален Л. И. Брежнев хилара керттера итот я КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела контакташ вIашагIкхетарашен хьалда дийкача творчестваца парте политика толаме дIатохара гIо деш хьалра. Партен халкъен [illegible] къаьлта хьакъехьах кар.

Мукъаба сона, пленуме дакъалоацарий, коммунистий, Нохч-ГIалгIай АССР болхлой, инженерно-технически болхлойи гIулакхерча нахьен цIерагIа КПСС XXV съезда решенеш ма-йоагIарен хана хьалхен кхоачашъяра белгалдаьча мулашка кхоачаргхиларах, республика къахьегамхоша тIагIертта къахьегарца Даьхе гIедъоргхдарах КПСС Центральни Комитета, Ленина гIулакха тешаме а из лерригIа дIахьош а вола Л. И. Брежнев керта латтача Политбюрона тешам бала.

* * *

Докладах лаьца къамьал дIадоладир КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара И. И. Семенова. Вай беррига мохк, аьлар цо, Iаламате йоккхача гIишлои площадкана тара ба, цу тIа Коммунистически парте кулгалца советски халкъо Iаламате доккхача творчески политически хьинарца КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра къахьег.

Леонид Ильич Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха ха йоаккхаш хиларга теркам даьгI ца болийташ хьожаш хилар город Грозне къахьегамхой. Коммунистаща, болхлоша, хатирхоша, бIухоша цук хиннад тIара вIашагIкхетараш, беседаш, моттигерча партийни боахамех активаца хьалхашка хьь къамьалаш, тийнна указанеш, рекомендацеш ваха юкъе бу боахама, организаторски, идейно - политически болх эрабаьккха товбаьа принципиальни лоархIам болаш я. Города партийни, советски, боахамен общественни организацеша цу указаней хьакъехьа практически выводаш ю, коммунистий, беррига грозненски коммунистий хьинаре дIахо дегIайоаладара мероприятеш уйтт а еш чакхйоах.

Плен КПСС экономически политика чакхъяккхара керттера инструмент я аха Л. И. Брежнева указани ларде а дуцаш, парте горкомо, райкомаша, шено йоацаш, кхоачашъайтерах бола къахьегамхой кулгалхой бехктохам лаьдаза ванкбу.

1976-чей 1977-чей шерашка ерригача промышленни предприятеша промышленни продукци йоккара задание кхоачашъяьй, тIеххкхоачашъяьй къахьегама оасарле лакхъяра задани а. 1978 шера бизза кIезигъеннай шоай планаши нормаши кхоачашъеш йоаца цаьках, болхлой. Цхьоалагача квартале керттера фондаш балха юкъейоалаеча планаш тIеххкхоачашъяьй 22 процент, капитальни вложенеех пайда эцара 31,8 процент, гIишлой-монтажни балхаш дара — 7 процент. ТIеххкхоачашъяьй гIишлошъеча къахьегама оасарле лаккхъяра йола задани а.

ХIаьта а, Леонид Ильич Брежнев Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха хиларца юзаенна материалаш юха еше эттачел КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенешка хьежачел къаьгга гуш де КПСС горкомо, райкомаша, юкхьанцарча партийни организацеша къахьегама коллективаш боахам лелабара гIулакхаш эргадаьха тоадара, къахьегама оасарле лакхъяра, балха дикал тоаяра, чурча резервех дикагIа пайда эцара чоагIа производство айара даькъе парте Центральни Комитето дIалекараш кхоачашлара кхы а ца деш дукха дисалга. Хьалхарча квартала балха итогегIа планови заданеш кхоачаш ца еш йисай «Грознефтеоргсинтез» объединени, кога гIирс бу фабрика, 20 цех, 47 участоки установкен.

Партийни организацеша хIанз а Iалашдаьнц белгалъяча ерригача номенклатурах планаш кхоачашъелга. Города промышленни предприятеша Iалашдац 15 тайпа изделеш арахецара планаш кхоачашъелга.

Къамьал даь йолаш оратора пленума довзъашхошта тешам белар парте горкомо, райкомаша, юкхьанцарча партийни организацеша КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Л. И. Брежнев Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка хилара итогех бола КПСС ЦК Политбюро, СССР Лаккхехьарча Совета, СССР Министрий Совета соцам тIара хьадоагIача декхарашта пропаганда яраш уж кхоачашдарах эшаш йола организационно - политически мероприятеш чакхйоахаргхиларах, балха эффективности дикали лаккхъяра курс лерагIа кхоачашъергхиларах, КПСС XXV съезда решенеш сийленца кхоачашъяра де мел эшар дергхиларах.

Цул тIехьагIа къамьал дир НГIАССР юрта боахама министра С. А. Кириллова. Ше Сибарегlен Гаьнарча Малхбоалени районашка хиннача хана бIаьстан хлашкара балхий еррига комплексе хьадда чакхъякхара даькъе КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Леонид Ильич Брежнева енна указанеш республика ерригача колхозийн совхозийн балха ларде лаьцай, аьлар цо.

БIаьстено цIенхаштта эца мел йоахийт. Цу тоннамех котало йоаккхаш чакхоала цун хьалхе а тIатеIIа кийчо еш вар. Дика вIаштIехьдаьккха леладу бIаьстн дув ялаташ дIадувалга Грозненски района «Горячеисточненский» совхозе. Цу совхоза механизатораша бIаьстан юкъье юв культураш 75 сахьата дIайийна яьхай.

Ялат дIадувалга дика чакхдаьккхар Наурски района «Красное знамя», Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозашка. Цу боахамашка кхычахьа а санна ялат дIадув комплексаш вIашагIъехкай, механизаторий къахьегам лерттIа вIаштIехьбаьккхаб.

Ипатовски хлаш леладерий ений республике шерра юкъехкхухьаш хургья доаккъар Iалашдеча, из бола ялата культураш, хьажкIаш, шекара свекла чуэцача хана. ХIанз еррига лоархIаме юртбоахама кампанеш чакхъяхара ипатовски метод Iомадра оворди боахамаш къоастадаьа.

Леонид Ильич Брежнева белгалдаьхах, йоах дIахо оратора, керттера декхар — из хьувкъам бахьан, ялат, доакъар, ахийола юртбоахама культураш дукхагIа яхара лоаттабеча къовсама хIара колхозе совхозе, бригадаш звенош чура торонаци кхоачашши ма-хулла дукхагIа юкъеоаер. Министерства, юрта боахама управленей, колхозийн совхозийн специалисташа лаьтта леладара культура лакхъяра йоалдим бола практически гIулакхаш отте а даь чакхдохаш да. Зене йолча оасара баьцаша къовсам лоаттабераx аьаца еррига районашка дукхьаьшка Iилма-практически конференцеш чакхъяьхай. ДIадахача шерарчул дика тIах а ели 80 эзар гектаре тIа гурахьа дийнача ялатий овлашка а кхоачайтаьш подкормка яьй.

ДIахо нов. Кириллова белгалдаьккхар, хьайбай боахам дегIаахара хIанзара боарам, цу даькъо луш йола продукци алсамъяккхара декхараша дIа ма-дехкара ца хилар, дикк лакклуш долча бахача цаьдя эцараш а хьежжа ца хилар. Цудукъа дулх, шура, фуаш, тха доаккхилга сиха алсамдоаккхилга хIара колхоза, совхоза, республики беррига хьайбаш леладерий тIехьтертий йиш йоаца декхар а хинна дIаьттад.

Шура яккхар алсамдоалийна эттара лоархIамегIара декхар да детташ дола доахан дагIенашка дахар дика [illegible] деррига ахкан замалохьа хадданза царна сийна конвейер хулга Iалашдалгаш.

Къаьстта кхерам тIатувсаш да дулх доаккхачен из кийчденча этта гIулакх. Дезаш дерстан доаца хьайбаш дулхе доадара дIачуталаш йола практика хиларо дукха ресурсаш алсамйоаханга йоккхетт, колхозийн совхозийн экономика мелъю, дулх доаккхачен из пачхьалкхенга доаккхен халонаш лойт. Нов. Кириллова доакъар Iалашдар лоархIаме хиларах ше дувцаш, предложени елар доакъар Iалашдара лоаттаеча социалистически яхье тIехдола хьокхамаш даькъача районашта, боахамашта КПСС обкоме, Нохч-ГIалгIай Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен карара кара тела Ше байрахк лулга чIоагIде, аьнна.

Къамьал де доаш лу КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара А. И. Воронкина. Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районий къахьегамхоша, партийно - боахама активаца новкъоста Л. И. Брежнева вIашагIкхетарашн беседаши хиннача хана цо тийна рекомендацеши практически хьехамаши, аьлар цо, района къахьегамхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, советски боахамен органаша тIейийнад отгара керттера лоархIам бола декхараш санна.

Пятилеска хьалхарча шин шера итогаш хьэхьоах района совхозаш колхозаш бIарчча хьанийцача боахама гIулакхаш тоалуш доагIилга, марех дукхагIчар шоай планаш хьаданза кхоачашъелга. ХIаьта царех толашагIъераш — «Горячеисточненский», «Атагинский» совхозаш — Еррисоюзни Еррироссийски социалистически яхье Ше байрахкаш яьха я. Тха боахамаша республикански социалистически яхье хьинаре дакъа лацаро а аьттув балийтар. Грозненски района хьайбаш леладерашта 1977 шерен пятилетка кхоалагIча шера хьалхарча квартален балха итогегIа КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен карара кара тела Ше байрахк еннай.

Ритмично болх бу района промышленни предприятеша. Хьалхарча кварталагIа планал совгIа ехка продукци миллион сомага дIакхоачаш я.

Парте вай Iомаду дацтох кхоачамбаь Iергдоацаш, кхаргIадьнярийн кхоачамбоацарийн критически мах бергболаш, производства резервах хьагучайоахаргйолаш хилийтара. Боккъалдар аьлча, кхы а ца деш дукха дутт оаха, цIенхаштта тIалаташ кийсдолийт. Л. И. Брежнев Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка ваха волаш аь ерригa замечанеш бIарчча йиззан тха боахамен политически гIулакхашка йоагIаш а я.

Парте райкомо, юкхьанцарча партийни организацеша хIанз а лерттIа болх бац махаца, леладара латт кадраца бу болх, уж хьакъоастаяр, царна кхетам белар, беррига Iомабаьбаш оаха инициатива йолаш, перспектива гуш болх бе, кердачунца, хьалхалаттачуница дот-уйла йолаш нах хилийтара кхетам эсала лу. Цудухьа ца хоаш кийсденнадац ала йиш йоаш дац юртбоахама продукци кийчъеча хьалхалатта технологи геттара мела производствана юкъеккухьаш хилар, хIаьта хIанз хьаллаь яьнича объектех пайда эца вIаштIехь ца далар.

Районни партийни организацеша боахамашта хьалхашка декхар оттадаьд ка бола ялат чуэца комбайнаш, жаткаш шин сменагIа болх бе хулга Iалашде, аьнна. Цо торо хулийтаргьа колхозашкен совхозашкен хьувкъам лечицача хансха бойташи чуэца.

Района промышленни предприятей коллективаша, совхозаша, колхозаша шоай низ дIамел кхоачар дергда 1978 шера лаьрхIа тIайийна социалистически декхараш сийленца кхоачашдера. -

Трибуна тIа ва «Старогрознефть» НГДУ мастер М. Э. Магомадов. Цо аьлар, Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев ваха ха йоаккхаш хиларга терко тIаяхийта хьожаш хилар Октябрьски ордена лелаеча «Старогрознефть» НГДУ меккдаьттахой, аьнна. Из боккхача лоархIаме хIама да КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъяра.

1978 шу, иттлагIча пятилетка кхоалагIа шу дIадоладалара дикача хIанзе гуш да тха мехкадаьттахошта хьалхашка латта декхараш кхоачашхургдолаш долга. Цун дола тешал да НГДУ коллективо укх шера хьалхарча квартале даьла белха хьокхамаш. Цу юкъа планал совгIа даькхад 5300 тонн мехкадаьтта, цун реализаци яра план 101,1 процент кхоачашъяьй, планал тIех реализаци яь продукци 134 эзар сома мехьа я. Караерзаьй 5 керда скважина.

Управлене партoрганизаце хIара къахьегама коллектива бера болаш творчески хIама лоаьнги къахьегаца хьалхи хулийтаьга, Iилмана карагIдаьнараша хьалхалаттачар опыте хьинара производствана юкъеккухьийтилга Iалашду. Къаьстта теркам тIаудийт оаха беррига балха эффективностан дикален.

Нов. Магомадова дIахо къамьаьа деш критика ю хьахьегам вIаштIехьбоаккхача волча кхоачамбоацарашта. Эзаьа дукха латт скважинеш, моттигаш я технологически режим [illegible].

Шой къамьаьа чакхдоалош, оратора белгалдаьккхар, новкъост Л. И. Брежнев боккха пачхьалкхен политически болх беш хиларе мукъа оаццаш дале а цун за юряьй болхлоща вIашагIкхета, царга къамьал де а дагалеттарах дIа-юха ала а, аьнна. МолааргIча рангах болча кулгалхошта хьокхам хила боагIа цох. ДукхагIа вIашагIкхета беза болхлоша, цар хьоеттанга уйланеш йоаза еза.

Къамьал доача халкъа депутатий Шалински районни Совета исполкома председатела Л. Сайдаева аьлар, района къахьегамхоша чIоагIа деган гIоздамнен лоIам хулаш тIаийнаб «КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени районашка хилара итогех» бола КПСС ЦК Политбюро, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето баь соцам, аьнна. Парте ача йоахкоша тIехдика къахьегарма, 1978 шера а ерригача иттлагIча пятилетка а планаши социалистически декхараши толаме кхоачашдарца жоп далара бола района болхлой, колхозой лоIам чIоагIа айбир цо.

Новосибирски области партийно-боахама актива собрание нов. Л. И. Брежнева енача указанешка хьежжаш цо тийна рекомендацеш кулгалдара тIаийецни боахамаш бIаьстан хлашкара балхаш дера кийчдулга дика тоадайташ бола боккха организаторски болх чакхбаьккхаб района. Лоацача юкъа дIайийнай шекара свекла, генараш. Декхар оттадаьд 1 майге кхоачаш 7000 гектара тIа хьажкIаш дIайийна яхара.

ДIадахача шера балха кийсдекна кхоачамбоацараш дага а кхоабаш, оаха хьалхе вIаштIехьдаьккхар комбайнаш, кхыу цIенду машинаш тоелга, цIенхаштта хийчъю хьаттан, тараза боахам.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, халкъа депутатий моттигерча Советий исполкомаша боккха болх чакабоах харарча шера тIайийна социалистически декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбоахаш.

Оратора тешам белар Шалински района къахьегамхоша дерригача хьокхамех йола пятилетка кхаь шера заданеш шеко йоацаш кхоачашъелга Iалашдара беррига низ, хьинар, опыт дIалургхиларах.

Новкъоста Л. И. Брежнева поездка Iаламате боккхача лоархIаме я Сибарегlеня Гаьнарча Малхбоалени Iалама тайпех пайда эцабелгeн цар производительни низаш дегIаккхувлилгeн комплексно чакхдаккхара, аьлар «Грознефтеоргсинтез» объединене генеральни директора Л. А. Шилова. Укх гаргарча шерашка, экономически потенциальe малхбоалени районийн лоархIам дика айлургба. ХIаьта шеко а яц, из Iалашдеча Советски Союза дерригача халкъаша, ерригача союзни автономни республикаша, ерригача крайшен областашен шоай доагIаш дола дакъа юкъехьоргхиларах.

Сибарегlен Гаьнарча Малхбоален ваха волаш нов. Л. И. Брежнева къахьегамхошца, Советски Эскарех ТIема-Форда Флотен бIухошца, кулгалдеча болхлошца вIашагIкхетараш хиннача хана цо даь къамьалаш, аь высказыванеш Iаламате боккха политически практически лоархIам болаш я. Уж ерригаш а тха объединене балха гIулакхашца йоагIаш а я. ХIанз вай мохк иттлагIча пятилетка эзватора кхоачаш латтача хана тхона лоIам беш дац объединене коллектива балха хьокхамаш. Цо кхоачашъяьнц хьалхарча квартала балха план.

Объединенеш тIехьаюсаш чуларах хоадам болаш дийцар, парте обкома бюро членашен СССР межкадьтта чакхдоаччен межкадьттахимически промышленноста министра нов. В. С. Федоровен даькъа а лоацаш, дукха ха йоалаш КПСС обкоме хиннача партийно-боахама актив.

Тхоай кхоачамбоацарашка дика гуш уж дIадахара эзар деши да тха.

ХIанз объединене чакхйоаккхаш я дIахо реконструкци кред из технически эргаьякха тоаярах лоархIаме халеи процесс. Укх тIехьарча шерашка массех вай хамара установка эксплуатаце дIаецнии кареразаяьи яьккхай. ХIанз хьалъеш я шабола ЭЛОУ-АВТ яха установка. ДIахо йодача хана хьал а ь карерзае еза дукха керда производственни мощностaш: каталитически реформинга, дизельни доатора гидроочистка ю установка, каталитически крекинга, кIуа, битум боахама мощностaш.

Нийса хургдар, йоах оратора, нагахьа санна областной комсомольски организаце республика йоккхагIчарех боле уж промышленни объекташ ударни комсомольски гIишлой й аьлча дIакхайкадаь а хьалъярах хьалъяраш карерзаяраш шийтта оттайоре.

КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара С. М. Веснова аьлар, района коммунисташ, беррига къахьегамхой КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Л. И. Брежнев Сибарегlен Гаьнарча Малхбоален ваха ха хьахьаш кхайомбоагIе тIа, радион телевиденен гIолацца кийлийна материалаш Iаламате чIоагIа теркам тIабахийта йоазаш хиннига.

Нов. Веснова хоам бир района къахьегамхоша юбилейни шера пачхьалкхенга коартолаш, шекара свекла, фуаш дукхара планал кхоачашъяьй, аьнна.

Бакъда, района хьагарча информацеша тIехьаьнца хьежача гуш я шоай болх геттара во беш йола дукха производственни подразделенеш а. Во пайда эцаш производственни мощностех. ХIанз трикотажни фабрике хьалха основно - вязальни боарам дуб цхьам чухинна моттиг пайда эцаш яц, оборудованена демонтаж яь. Тхона хетачох, цу тайпара производственни мощностaшта деланза доал дола йола моттигаш а махаца еча заводе а.

Цул тIехьагIа нов. Веснова аьлар, Сибарегlен Гаьнарча Малхбоален Л. И. Брежнев хиларах йола материалаш теркал тIаяхийта Iомаяро, района юрта боахаме лаьттача гIулакхашта критически мах баро хьагойт из дахьа оаха климатически лаьттан хьалаш, зона белгалонаш теркальеш ца леладелга. Тха хьалашка дика хьадул коартол, шекара свекла. Оаша предложени лу цу культураштa хьакъъестаду лаьтташ шордара дIаюача культураш структура хувцара.

Пленума довзъамхоша безаме тIайийцар Шелковской района «Бурунный» совхоза бригадира Г. П. Кузьменкос даь къамьал. Тха совхоза коллектив, аьлар цо, беррига советски нах санна Iаламате боккха теркам тIабахийта хьожай еж КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Л. И. Брежнев Сибарегlен Гаьнарча Малхбоален районашка волаш яьккхача ха нага. Л. И. Брежнева къахьегамхошца хиннача вIашагIкхетараша, царна хьалхашка еш даьча къамьалша къахьегамен политически хьинара керда низ чубоасабир тха коллектива членашта.

Партийни организаце, совхоза кулгалхошен специалисташен де мел эшар ду бIаьстан хлашкарча балхий ерригa комплекс дика вIаштIехьъяккхара.

«1978 шера план кхоачам а тIеххкхоачам а яра социалистически яхь йоаржарен производства эффективности балха дикали лаккхъяра тIехьа лоаттабу къовсам чIоагIбарех хьокъаьхьа» долча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК дайтача Письмона жоп а луш, Сибарегlен Гаьнарча Малхбоален хиннача хана Л. И. Брежнева тийна указанеши предложенеши ларде а луцаш, «Бурунный» совхоза коллективо, Шелковской района беррига къахьегамхошца цхьан кугIа дIа а этта, шоай беррига шин тIаьбохийтаргьа иттлагIча пятилетка кхоалагIча шера планаш СССР керда Конституци тIайина шу дузаш кхоачашъяра.

* * *

Дийнача [illegible] шерра сецаш тIайийцар.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУНI

1978 шера 30 мартехь СССР Лакхехьарча Совета Президиумна Указаг1а 1977 шера юртбоахама продукташ дукхаг1а яхарен пачхьалкхенга йоккхаран плани т1аййна декхарийн кхочушдарах Къахьегама Сийлен III даржан ордена СССР медалех совг1аташ делира республикан юрта бахамехь хьалхалаттарий болчарна группана, цу даьхье Нохч-Г1алг1айн АССР-е г1ола:

(Д1ахьедар. Дешнаш 22 апреле арадаьккхача газета т1е).

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III ДАРЖАН ОРДЕН

Дорошенко Михаил Нестеровича — Шелковской района «Коминтерн» колхоза тракториста.

Жилин Василий Ивановича — Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза тракториста.

Завдрыкин Михаил Егоровича — Наурски района Ленина ц1ераг1ча колхоза тракториста.

Загаев Дайдана — Надтеречни района «Гвардейский» совхоза бригадира.

Зармаев Абдул-Саид Абдуракидовича — Шалински района «Джалка» совхоза звеньевойна.

Земляков Петр Гавриловича — Шелковской района «Червленский» колхоза тракториста.

Ибрагимова Баткиата — Наурски района «Терский» совхоза доярка на.

Ибрагимова Юаш Исаковнана — Шалински района «Шалинский» совхоза свеклаш лелаечох.

Исмаилов Макас — Наурски района «Притеречный» совхоза вокхаг1а волча жа Iуна.

Кагиров Муса Баймурадовича — Сунженски района Ленина ц1ерагIча колхоза тракториста.

Каманаев Сайд — Ахмад Дабаевича — Шалински района «Автуринский» совхоза звеньевойна.

Канташев Ахмад Мехмидиевича — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза тракториста.

Карамагомедова Байжата — Шелковской района «Коминтерн» колхоза Iаьсий лелаечох.

Касумова Iаьлийна — Надтеречни района «Гвардейский» совхоза звеньевойна.

Костоев Саьлмарзий Юнуса — Сунженски района Орджоникидзе ц1ерагIча колхоза бригадира.

Котиев Махьмада Дауда — Назрановски района Назрановски совхоз-техникума тракториста.

Кудайбетов Рахмед Истугаловича — Шелковской района «Шелковский» госплемзавода вокхаг1волча жа Iуна.

Кузнецова Любовь Петровнана — Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза звеньевойна.

Курбанова Балисат Мовлаевнана — Грозненски района «Кулаpинский» совхоза дояркана.

Курилова Надежда Степановнана — Сунженски района «Победа» колхоза хьакхарч лелаечох.

Литвинов Василий Васильевича — Грозненски района «Молочный № 2» совхоза бригадира.

Магомадова Луиза Асвадовнана — Ножай-Юртовски района Х. Нурадилова ц1ерагIча колхоза тхьамка лелаечох.

Магомедова Сидрат Гайрбековнана — Шелковской района В. И. Ленина ц1ерагIча колхоза дояркана.

Магамадова Зарбат Магомедовнана — Грозненски района «Гикаловское» опытно-производствени боахама дояркана.

Магомедов Валид Магомедовича — Гудермесски района «Терек» совхоза тракториста.

Магомедов Курбан-Гаджена — Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза жа Iуна.

Мазаева Алмата — Советски района «Ленинский путь» совхоза тхьамка лелаечох.

Мамакаев ЯрагIи Магомедовича — Грозненски района «Горячеисточненский» племсовхоза тракториста.

Матраимов Абдулхаджи Азиевича — Ножай-Юртовски района Калинина ц1ерагIча колхоза автомобила водителя.

Махачиев Абдул-Мажит Юсуповича — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза тракториста.

Мачигов Асхаб Махмудовича — Гудермесски района «Терек» совхоза механизировании отряда начальника.

Межиев Ахмад Межиевича — Урус-Мартановски района Мичурина ц1ерагIча совхоза звеньевойна.

Мерзиханов Саид-Махьмада — Урус-Мартановски района «Труд» яхача сомий бешамаш лелаечи совхоза тракториста.

Михальченко Алексей Ивановича — Шелковской района «Красный пахарь» колхоза тракториста.

Мовлатов Герман Межидовича — Шалински района Куйбышева ц1ерагIча колхоза бежа Iуна.

Мусаев Альмада — Урус-Мартановски района «Урус-Мартановский» совхоза тракториста.

Мусаев Юсапа — Шалински района КПСС XX съезда ц1ерагIча колхоза тракториста.

Мусаханов Пажмадин Мусаевича — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза тракториста.

Набоков Михаил Ивановича — Грозненски района В. И. Ленина ц1ерагIча колхоза тракториста.

Оздамиров Изруди Бекбулатовича — Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоза автомобила водителя.

Остроушенко Валентина Ивановнана — Грозненски района Ермоловски птицефабрика птичницана.

Пархоменко Раиса Васильевнана — Сунженски района XX партсъезда ц1ерагIча колхоза дояркана.

Пелевинков Александр Михайловича — Сунженски района XIX партсъезда ц1ерагIча колхоза тракториста.

Полушкина Лидия Ивановнана — Сунженски района Кирова ц1ерагIча колхоза дояркана.

Радуев Хумид Умировича — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза автомобила водителя.

Рожкова Анна Максимовнана — Наурски района Наурски плодопитомнический совхоза болхлочох.

Сагипов Леча Ибрагимовича — Грозненски района «Атагинский» совхоза тракториста.

Синкевич Капитолина Иосифовнана — Сунженски района XIX партсъезда ц1ерагIча колхоза трактористкана.

Суганова Мозана — Наурски района В. И. Ленина ц1ерагIча колхоза вокхагIволча жа Iуна.

Сухарукоа Александр Александровича — Наурски района «Терский» совхоза тракториста.

Татаева Куся Мадаевнана — Грозненски района «Загорский» совхоза трактористкана.

Темурзиев Ахьмада Хьусена — Назрановски района «40 лет Октября» совхоза тракториста.

Терекбаева Зайнап Ахьмадовнана — Грозненски района Старо-Юртовски птицефабрика птичницана.

Терехова Надежда Павловнана — Сунженски района «Победа» колхоза дояркана.

Тисаева Бикхет Шамсудиновнана — Сунженски района XX партсъезда ц1ерагIча колхоза дояркана.

Тисленич Василий Федоровича — Сунженски района «Победа» колхоза бригадира.

Толдиев Iаббаса Ахьмеда — Назрановски района «Экажевский» колхоза тракториста.

Толстиков Михаил Андреевича — Наурски района «Красное знамя» колхоза тракториста.

Тутаев Али Багаудиновича — Надтеречни района «Горагорский» совхоза тракториста.

Тутаева Хозуна — Урус-Мартановски района Мичурина ц1ерагIча совхоза бежа Iуна.

Устименко Николай Михайловича — Грозненски района «Грозненский» совхоза хьакхарч лелаечох-оператора.

Хабилаева Мицат Хамитовнана — Урус-Мартановски района «Горец» совхоза дояркана.

Хадызова Тоита Умаровнана — Грозненски района «Первое мая» колхоза дояркана.

Хамкушев Байтархана — Гудермесски района «Терек» совхоза тракториста.

Харин Иван Николаевича — Сунженски района «Победа» колхоза тракториста.

Хасаев Бауди Хабибуловича — Шалински района В. И. Ленина ц1ерагIча колхоза тракториста.

Хасиев Юнус Якубовича — Надтеречни района «Горагорский» совхоза механизировании отряда начальника.

Хаустова Евдокия Григорьевнана — Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза хьакхарч лелаечох.

Хачукаева Зулпана — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза дояркана.

Цацаева Зайнапа — Шалински района «Шалинский» совхоза свеклаш лелаечох.

Цечоев Баiе Хьамиза — Малгобекски района «Алханчуртский» совхоза комбайнера.

Чеботарев Петр Владимировича — Сунженски района Шелче Эскара ц1ерагIча колхоза комбайнера.

Чубенко Петр Степановича — Шелковской района В. И. Ленина ц1ерагIча колхоза механизировании отряда начальника.

Шавлва Зинаида Искандеровнана — Шелковской района «Красный пахарь» колхоза дояркана.

Шахтиев Бисолт Шахтиевича — Гудермесски района «Терек» совхоза комбайнера.

Шестакова Валентина Николаевнана — Сунженски района XIX партсъезда ц1ерагIча колхоза дояркана.

Шуаипов Товсолт Бисултановича — Надтеречни района «Минеральный» совхоза вокхаг1а волча жа Iуна.

Эдимханова Шама Азмиковнана — Ножай-Юртовски района Жданова ц1ерагIча колхоза тхьамка лелаечох.

Эльбуздукаева Тамани Баудиновнана — Веденски района Орджоникидзе ц1ерагIча колхоза тхьамка лелаечох.

Юсупов Мовлди Харонович — Надтеречни района «Минеральный» совхоза сварщика.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Абдулвахабов Мицо Исламовича — Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза бригадира.

Амиева Рукият Хамидовнана — Шалински района «Кавказ» птицефабрика птичницана.

Айдамиров Жамалай Асхабовича — Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза тракториста.

Айсханов Султан Адамовича — Нохч-ГIалгIайн АССР юрта боахама министерства «Сельхозавтотранс» треста автотранспортни предприяте автомобила водителя, гор. Грозный.

Актемиров Магомед Алиевича — Нохч-ГIалгIайн АССР юрта боахама министерства «Сельхозавтотранс» треста автотранспортни предприяте автомобила водителя, гор. Грозный.

Арсаева Бучина — Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза Iаьсий лелаечох.

Ахмадова Сацита Магаевнана — Советски района «Новая жизнь» колхоза тхьамка лелаечох.

Ахьядова Усайнат Ахьядовнана — Ведески района В. И. Ленина ц1ерагIча колхоза Iаьсий лелаечох.

Баматхажиева Товман Баматхажиевнана — Гудермесски района «Дружба» колхоза колхозчох.

Галаева Тоти Алиевнана — Сунженски района Кирова ц1ерагIча колхоза дояркана.

Гапархоев Михаил Бердовича — Сунженски района Орджоникидзе ц1ерагIча колхоза тракториста.

Джебирова Таус Висархановнана — Ножай-Юртовски района «Заветы Ильича» совхоза тхьамка лелаечох.

Индербиев Алан Олхазуровича — Надтеречни района «Калаусский» совхоза тракториста.

Калачева Раиса Петровнана — Сунженски района «Западная» птицефабрика птичницана.

Кодаева Iалихана Мотеня — Грозненски района Майски птицефабрика оператора.

Льянов Баматгири Курбановича — Малгобекски района Алханчуртски откормочни совхоза бежа Iуна.

Мутаева Хабира Ахметовнана — Грозненски района «Молочный № 2» совхоза дояркана.

Пирогова Аделия Аппалинаровнана — Наурски района «Красное знамя» колхоза колхозчох.

Сагова Дунашка Галасевнана — Назрановски района «Назрановский» совхоза дояркана.

Хамхоева Ахьмада Лейлайна — Сунженски района «Сунженский» откормочни совхоза болхлочох.

Якиева Хазека — Грозненски района «Грозненский» совхоза дояркана.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Абдулхамидова Хьавайна — Наурски района В. И. Ленина ц1ерагIча колхоза дояркана.

Аджигайтканова Забияна — Шелковски района «Красный пахарь» колхоза дояркана.

Айбориева Айбат Дашуевнана — Шелковски района «Коминтерн» колхоза дояркана.

Альвиева Деши Альвиевнана — Шалински района «Джалка» совхоза дояркана.

Васильев Николай Степновича — Сунженски района Кирова ц1ерагIча колхоза тракториста.

Дмитерко Мария Ивановнана — Сунженски района XX партсъезда ц1ерагIча колхоза сортоиспытательни участка звеньевойна.

Донсков Николай Степановича — Шелковской района «Шелковский» госплемзавода тракториста.

Дугиева Яхьяй Сабейлина — Назрановски района «40 лет Октября» совхоза дояркана.

Исмаилов Иса Джабраиловича — Ачхой-Мартановски района Ореховски сомий бешамаш лелаечи совхозе тракториста.

Курманов Жама Мажидовича — Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоза тракториста.

Мазаури Умар Дутаовича — Сунженски района «Восход» колхоза автомобила водителя.

Микиев Умар Микиевича — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза тракториста.

Парижев Эльбердий Махьмуда — Сунженски района «Заветы Ильича» колхоза бежа Iуна.

Принутень Антонина Ивановнана — Грозненски района «Первое мая» колхоза звеньевайна.

Расуев Абдрахьмана — Урус-Мартановски района «Горец» совхоза комбайнера.

Таликенникова Мария Ивановнана — Наурски района Наурски плодопитомнически совхоза болхлочох.

Хаджимирзаева Азмана — Ножай-Юртовски района КПСС XXII съезда ц1ерагIча колхоза тхьамка лелаечох.

Хасанов Шамхан Хайдарбековича — Грозненски района «Горячеисточненский» племсовхоза автомобила водителя.

Чехадов Петека — Шалински района «Автуринский» совхоза дояркана.

Элиханов Билал Гихиевича — Гудермесски района «Терек» совхоза шурий товарни ферма бригадира.

Юнусова Кимата — Грозненски района «Атагинский» совхоза дояркана.

Хасбулатова Мингана — Надтеречни района «Горагорский» совхоза болхлочох.

ТАХАН ХЬАЕЛЛ ВЛКСМ XVIII СЪЕЗД

ДАЬХЕННА — хьинаре къахьегам

ТАХАН Москве болх бе болаелла ВЛКСМ XVIII съезд. Ленински комсомола вахаре Iалаьмате боккха лоархIам болча цу событина къахьегамен политически хьинар чIогIа айдина, парте XXV съезда решенеш кхочушъеча шолгIа доагIадаккхъа юкъедахьа кийча болуш, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмова жоп а луш къахьегача Нохч-ГIалгIайчен комсомольцашен кагирхошен тешавеш хьагойт парте гIуллакха, сийлахь-боккхача Ленина васкетайта тоьлш мутIахьа хилар.

Хьинаре къахьегарцен тIехдика дешарцен цхьа эзарш ах эзарш дIайнгача сагаш йоьIен Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара сийна КПСС ЦК-на Ленински комсомоло луча Рапорта кIал кулг яздеш сийлен болъо яьккхар, 110 къонача ваьхьегамхочоьа правительствени совгIаташ делнад, хIаьта 76 сага Кремлен 20 сага «Аврора» яхача крейсер тIен сурт дакхха бокъо яьккхар. Царна юкъе ба химреагентий Карабулакски завода вокхагIа вола аппаратчик Хрямов Петр, «Горец» совхоза доярка Умхажаева Малика, «Электроинструмент» завода токарь Дзармотов Мувса, дукхха кхибараш.

«Юбилейни шу дика чакхдаккхаь» яхача денназгIа яьхьийгача Старогрозненски УБР № 714 йолча буровой комсомольско-кагирхой коллектив, Нохч-ГIалгIай тIиолои-материалий управлене СМУ-3 слесарий-монтажникий комсомольско-кагирхой бригада, «Союзавтоматстрой» опытно-экспериментальни завода электромонтажни цеха наладчикий бригада комсомольско-кагирхой коллектив башхадикача производствени тоьлаш чакхдаьккхар иттлагIча пятилетка шоллагIа шу.

Дика къахьийгар юрта боахама къахьегамхоша. Масала, дIадахача шера итогех плалал совгIа Даьхенна дIацелар 17 эзар тонн алат, ихийола юртбоахама культуреш кийъйра социалистически декхараш тIехкхоачешдир. Республика къахьегамхоша чомагIаьвына из дика хIама даьъкъала дийцар КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела ловкъоста Л. И. Брежнева. Советски Iаьвала юбилеи ВЛКСМ XVIII съездан бача ма-боагIара накъбальхача пятилетка хьалхалаттараш тахан дог тIара баркал ала лов.

Республика беррагача кормсомольцашен кагирхошен комсомола обкомо даь кхайкарал хьал а лаьца, 22 эзар дIамигача сагон йоIон, 294 комсомольско-кагирхой коллектив хьинаре къахьийгар колхозийн совхозийн кхашка. Ялаташ чулацча хапе аха тIа в IамагIъеллар 240 экипажи агрегати.

Нохч - ГIалгIайчен кагирхоша башха-дика къахьийгар комсомола съезд хьаеллалехьа вахарча, деношка. Итташ болча комсомольско-кагирхой коллективаша, эзараш болча кагийча кхаен мехкарашен пятилетка кховагIча шера план СССР Конституци тIайнйца шу дузаш Ленински комсомола 60 шу дуза ди хьатIаоттанш кхоачамъара яхь бьвнныб. Масала, Старогрозненски УБР комсомола XVIII съезда делегата Золотарев Виктора болх бечи буровой коллективо пятилетка кхаь шера план кхоачаш а яь хIанз дилагIча шера чотагIа болх беш я. Укх деношка дика къахьег вистонова завода, «Красный молот», «Электроприбор», «Электроинструмент» заводий дуккхача къонача производственникаша. Вешта аьлча, съезде бахача Нохч-ГIалгIайчен викалий съездерча шоай кийсархошка дуьйш шортта хIама хургд.

Республике социалистически яхь ххьа а чIогIагIа йоаржайир СССР-ен РСФСР-ен керда Конституцеш тIамдара сийна. ХIанз чIогIа лоархIаме да цар хIара статья, хIара положения Советий, пачхьалкхен органий, общественни организацей, берригача гражданий, хIара комсомольцен кагирхочуйн балха практикайн бизза юкъедахьар.

Вай мехка вахаре Iалаьмате боккха событи хилар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель ловкъост Л. И. Брежнев СибарегIени ГIамгарча Малхбоаленч гордашка вахар. Шин кIира совгIа ха яьккхар советски нах а сибирякашен дальневосточникашен, Советски Эскарен Тlема-Форда Флотен бIухошца цуя хиввача вIашагIкхетарех долча хоамашца тераш тIабахийта хьежаш. Цу вIашагIкхетаршка деррагача дунена дIаьхла а дIахьекхар дунен халкъашта юкъера климат кIаьдъяра, советски наьха вахар тоадара, царна машар Iалашбара вай партен пачхьалкхенон даим йоакхо са хилар.

Комсомольск-на - Амуре яхача городерча болхлошца вIашагIкхийттача хана ловкъоста Л. И. Брежнева аьлар: «ХIанзарча этапера социалистически яхь наьи эффективности яхьадолча, доккха дале а, каргIадьынарехи рекордаш лаьтта ца Iеш из латт хIара коллектино тIехьабусараш бовзаш, лерттIеш боармагIин болх барах. Аллха иштта мара вIаштIехьдаргдац вай халиъа боахама еррига звеношка лакха производствени плановий дисциплина лелае, керда оазораш хьалехен царех пайда найбен, араленача продукце дикал тоаеш».

Цу даьхье дIанатул тIехьагIа дукха хIама де дезаш да вайшта. Масала, хIанз Грозне 235 комсомольско - кагирхой коллектив мара вIашагIьеллаяц. ХIаьта аллха промышленносте вайнга болх беш я 2 эзар гирга бригада, смена, звено, уж дукхагIа яраш комсомольцехи кагирхоехи латт. Цох хьату комсомольско-кагирхой коллективай болам дегIабоалабара торонех вай бизза пайда цо эцилга. Эггара хьалхени ала доагIа Заводской, Ленински, Урус-Мартановски, Надтеречни районех, дуккхача тIешлои-монтажни организацех, производствени объединенех.

Город Грозно промышленносте болх беча 200 совгIча къонача болхлочо хIара бетта кхойчашъяц шоай плаиаш. Комсомола комитеташта шаьра гу уж кхоачамбоацараш, хIаьта уж дIадалара новкьа боалан дола гIулакхаш чакх а доаккарга. Деххьа сенах латт аьнча, из латт «ТIехьабусараш бовзаш бе болх» яха лозунг бизза кхоачашъярах.

ХIанз вай республике дукха болх бу боахамашта юкъерча кооперацей агропромышленни интеграцей лорда тIа юртбоахама производствана специализации концентрации яра. Республика дукхача районашка хьалъеш латт хьайбаш леладу тайп-тайпара комплексаш. Уж хьалъеча хьинаре дакъа лаца декхарийла я еррига комсомольски организацеш.

ЧIогIа лоархIаме да ноа тIара оалхазараш леладу объекташ хапал хьалха болх бе болавлийтар. Цудухьа ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкомо уж гIирсаш хьалдехга уларан да аьнча дIахкхайкадаьд.

Уж а республика экономика дегIайоаллара, кагирхошта коммунистически кхетам балара кхьдола а лоархIаме декхараш кхоачашдеча областной комсомольски организацен массала а санна хьинаре дакъа лоацархилрах цхьаькха а шеко яц.

Г. ЭЛЬМУРЗАЕВ,
ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь.

Вай республикерча кагирхоел атта саг хургвац хIанз 1977 шерара Еррисоюзни Ленински комсомола лауреат, «Знак Почета» ордена кавалер Умалатова Сажи ца йовзаш. Лоамаш кхалахха юкъе дукха хургбац цо карасрзаьча професех болх беш. Из цIи хезача «Красный молот» заводе цхелатIча цеха электросварщицалла къахьегаш я. ХIаьта ше хьатIайнца тIулакх маIача нахал тIехьа ца юсаш кхоачаш я ду ВЛКСМ XVIII съезда бихь бетта задани кхоачаш а яь ваккъаенай из.

СУРТА ТIА: электросварщица Умалатова Сажи.

И. ПЛИЕВА сурт.

Съезда делегатех дола дувцараш

ДЕШАРХОША ВИКАЛ ЯЬР

Тахан болх дIаболабеча ВЛКСМ XVIII-гIча съезда балха дакъа лаца шиъ дикагIа бола къонгаши мехкарийн бахийтаб вай республика комсомольцаша.

Царна я Сунженски района Орджоникидзевски № 2 йолча школа дешархо Пугоева Ахьмада Мадина, Республика школашка дешача комсомольцашта юкъера из цаI харжар бахьан доацаш дац.

Дика дешарца, школа общественни вахаре дикка дакъа лацарца, масса долча хIамашка тIехьа хьалхле лелаярца йовзаш я Мадина школе а районе а. Из бахьан, шоашта юкъе дикагIа хилара тарра, яьнаръ бетта Ленинграде «Аврора» яхача цIи хезача революционни кема тIа сурт дакккхийта яхийта а хинней из.

Фуд 8-гIча классе деша ягIача гIалгIай йоIига нэзал шиъ новкъосташта, кагирхошта селла чIогIа езаяйтал, шийх иштта тешам боллийтал цунна карагIдьинар?

Со из деша ягIаче школе хиннача дийнахьа комсомольски собрани хийчъеш яр Пугоева, 130 комсомолец ва из керте латтача школа комсомольски организацие учете латташ.

— Собране дукха малагIа дош белгалдаьл сон, — аз хаьттача.

— Вай баьчча В. И. Ленина аь ди а комсомола XVIII-гIа съезд а гаргакхачарца дувзадена дукха заявленеш енай тхога дешархоша комсомоле шоаш дIаэцар деха. Царех дикагIеола 15 саг цу собране комсомола мутIарашка дIаэца лаьрхIад оаха. Цул совгIа цу собране иштта бувнаргболаш ба дешара тIехьабуса, дисциплина телхаеш бола дешархой, Еррисоюзни субботнико арадоьлара хьакъехьа дош лувцаргда.

Дукха болх лелабу комсомольски вожата, из иштта дале а школа художествени самодеятельносте дакъа лаца ха корайнагIа цунна. ХIаьта из керте а йолаш, Грозне хиннача хьу езарий республикански конкурсе кховзагIа моттиг яьккхар школа комсомоле. Из бахьан царна деннa совгIат — Шишкина дилла сурт — хIанз школе хьалтеха доаьл.

Дукха еза Мадинайна спорт, къаьстта баскетбол. Из я школе деша багIача мехкарех баскетбольни команда вIашагIтехьар.

— Фу дар Ленинграде яхе йолаш хьона къаьстта дицлургдоацаш дог чу дижар? — хаттар шийта дича Мадинас аьлар:

— Цигаъ дале, дукха нах байсар сона цига. Вай боккхача мехкара массанахьара еш делегацеш яр. Цига массехк дика новкъостхаш тхоа цхьан цIагIа бувлаш-гIоаттаъ хилар Курскера, Хабаровскера баьккха мехкарий. Царна чIогIа хьоамал тоссаделар тхо. ХIанз а тIаьхьа дIахьа къахьаташ яздеш оаха. ВIалла а сона дицлургдоацаш дукха хIамаш дайзар сона Нева тIа уллача городе.

Пугоева деша ягIача класса кулгалхочо Татьяна Ильиничнас ТенскаяС чIогIа хоастаеш къамаьл дир шийх дешархочох.

— Дика оамал йолаш, эздел долаш йоIиг я Мадина, — йоах хьехархочо. — Шийна тIадилла гIулакх тешаме чакхдоаккхаш, ше деш дар, мел цунна из хала дале а, кхоачашдаь ялларца са ца туш, хIамах бIу ца къожабеш тIагIертта чакхдоаккхаш хул из. ЧIогIа дика новкъост я са из классана беча кхетама балха тIа.

8-гIча «В» классе шофоки новкъостал лоаттаду Мадинас. Ткъаь итт гаргга дешархо ва классе. ХIаьта школе, дисциплина дилача, эггара халагIйолчарех цаI яр из класс. Къаьстта дисциплина дукхагIа телхаярца, во дешарна белгалбаьнIара дешархой Сигаури Руслъиен, Веслинен, Хечубаров Лохакан, иштта кхьбарий даьшца новиошца, маIарга а ухаш, къамьлаш ларна дIаболабир кхетама болх Мадинас. Цу гIулакха шиш болаш бола нна, мукъа ха дIаелар комсомолкас. Цудухьа хьалха санна хIанз юцаш хилац 8-гIа «В» классе хьехархоша. Цу класса тIахьожаи чIоагIбаь школа комсомола комитето а.

— Дика деша а нзал дукха общественни болх лелабе а хама эшаш, цул совгIа цIагIа наина а новкъостал эшаш хилча, иштта кхоаш хьо из дерригa де? — хетт аз Мадинайга.

Ист ца хулаш цхьа ха а яьккха, жоп делар цо:

— Со а йоацаш тха цIагIа кхы а пхи бер да сол дIамагIа. Цудухьа согара новкъостал эшаш хул нана со школера чуеча. ЦIагIа эшар дайтул тIехьагIа йиса ха хIалу аз урокашта. ХIаьта общественни болх чаккбаьлча мара со школера чуягIац. Дам хало да, хIаьта а дIаIемал со.

Дизаа а сакъердаме а да цун вахар. Вай замал комсомольцашта хьесапе дола хIама а хиша дIаэттад халагIца, шоаш дукхагIа эшача оарцагIбоалар, Даьхе кхайкача гIулакха кийча хилар. Царех цаI я аьнка хийцца ала метаргда Мадинах а.

С. БЕРДОВ.

Кулгалдеча идеологически болхлой семинар

Укх деношка КПСС обкома заседаний зале чакхъяьлар идейно - кхетама бола комплексни хьисапе вIаштIехьбаккхара хетаяь йола КПСС горкомий, райкомий, идеологически дешашта болча секретарийн отделий заведующейшии дийнахьара семинар.

Семинар хьайиллар парте обкома секретара М. О. Бузурганова. Цига «Къахьегама коллектива доалдара йола социально-психологически дардаш» яха лекци йийцар КПСС ЦК штате воацача лекторы А. В. Филиппова, «Советски сага морально - политически сурт - сибат. Из хьахилара керттера факторашъ яхар — Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен университета доцента В. А. Кан-Калика.

ЧIогIа терко еш дийцер укказа зуламаш ца хилийтара профилактика ярах а правопорядокк социалистически законности чIоагIъеча общественноста лоархIамах а дола дешаш. Цох лаьца яр «СССР Конституци НГIАССР-е социалистически законность чIоагIъяра дешаш» аьнна республика прокурора А. И. Ростовсн «Общественна духьлара гIулакхашта профилактика счей къахьегамхошта коммунистически кхетам лучеи общественноста лоархIам айлуш хилар» аьнна республика чурра гIуллакхий министра А. Ф. Бузен яь лекцеш.

Профилактика йолча шоай районии совето бу болх хьабовзийтар КПСС Наурски райкома секретара А. И. Бондара. Семинара доакъашкой Заводской районерча правопорядок лорвеча опорни пункте а баха цун болх бовзаш хилар.

ШоллагIча дийнахьа секретараши отделий заведующешии Наурски районе баха хилар. Цига царна хьалхашка къамаьл дир парте райкома хьалхарча секретара А. М. Карагичевас. Цо дийцар КПСС XXV съездох Орски горкомах болча КПСС ЦК сопамон дIадехарашка хьежжа къахьегамхошта идейно - политически кхетам балара дешаш комплексно вIаштIехьдахара районе беча балхах.

Йоккха терко тIаяхийтар СибарегIени ГIаьнарча Малхбоалени районашка вала волаш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела ловкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьлашкара хьабоагIа рекомендацеш кхоачашъяр духьа партийни организацеша беча балха практикана.

Семинаре къамаьлаш дир КПСС обкома отделий заведующешa А. И. Тангтова, А. Т. Дятлова.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 АПРЕЛЬ.
I ПРОГРАММА.

8.00 — «Ха». Информационни программа. 8.35 — Iуйранара гимнастика. 9.05 — Московски дешархоша дIаеша советски поэтий стихаш. 9.55 — «ВЛКСМ XVIII съезд хьаелар». Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. Инстеаьнча — советски илланчей концерт. 14.30 — Кагирхошта долча документальни фильмий программа. 15.10 — Н. Островский. «Миштa чIоагIделар болат». 16.00 — «Электростальхоша дIадоладаь дика гIулакх». Телевизионни очерк. 16.30 — Эрсийн доазал дехьарчен композиторий произведенешкара концерт. 17.00 — «Архитектура». «Аэропорт — городa фенa гIоллара кха наIараш». 17.30 — Зурманчаш, мичад шо!» 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «ХIара сурта тIа малх ба». 18.30 — «ВЛКСМ XVIII съезда делегатаща вIашагIкхетар». 19.00 — «ТIема шерий иллеш». 19.20 — Ленински комсомола 60 шу дизарга. «Комсомольск» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. ВЛКСМ XVIII съезде. 22.00 — Съездий Кремлевски Дворецера ВЛКСМ XVIII съезда делегаташта дола торжествени концерт (Интервидени). Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА.

18.00 — Берашта дола мультфильм. 18.10 — «Нохч - ГIалгIайче гIоллаь». Информационни программа. (эрсий, гIалгIай меттала). 18.30 — «Дуьне халкъашта юкъера обзорени» (гIалгIай меттала). 18.45 — «Дог санцалма» яха документальни фильм. 18.55 — «78-ча шера алата маьхкъашка гIолла». «Лермонтовский» яхача совхоза хьажкIаш лелераш болча. 19.15 — Халкъа депутатий советашка. «Хармархой хьашташ мишта кхоачашду». 19.35 — Киножурнал. 19.45 — Вахара истори. «Инкъ дIаболлаьш». 20.15 — «Кинооператор Анатолий Головня» яха документальни фильм. Йистедаьлча — хоамаш, реклама.

26 АПРЕЛЬ.

I ПРОГРАММА.

9.00 — «Ха». Информационни программа. 9.05 — «Зурманчаш, мичад шо!» 9.35 — «Ленинга берача новъя». Художественни фильм. 11.20 — «Киноаьхьбара клуб». Передача дIалаьу журналиста О. К. Игнатьева. 14.30 — «Хьа къахьегам, хьа сийле я». Кинопрограмма. 15.30 — Шахматни школе. «Къий ладья». 16.00 — Литературни дешараш. К. Федин. «Хьаалхара догаrIаз». 17.00 — СССР халкъий вахами хальарашш. 17.30 — «14-мегара дена 18-га кхаччалца». Ленинградера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Спортлото» тираж. 18.25 — «ВЛКСМ XVIII съезда делегаташца вIашагIкхетар». 18.55 — А. Пахмутова. «Къонала увертюра. 19.00 — Документальни фильмай программа. 19.55 — ВЛКСМ XVIII съезда дола международни рапорт. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. 21.00 — «Ха». Информационни программа. ВЛКСМ XVIII съезде. 21.45 — Хинкеха йола дуьнен чемпионат. СССР сборни — США сборни. Пхагра передача. Йистедаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА.

18.00 — Берашта дола мультфильм. 18.10 — «Нохч - ГIалгIайче гIолла». Информационни программа. (эрсий, нохчий меттала). 18.30 — «Дерригa а Даьхенна дика ча дийнахь». ВЛКСМ XVIII съезда летгаш (нохчий меттала). 19.00 — Документальни фильм. 19.10 — «Телехьатархочо хаттараш критика ю, хьехамаш ху...» 19.40 Киножурнал. 19.55 — «Юрта клуба башха [illegible]». 20.30 «[illegible]» документальни фильм.

РАДИО

25 АПРЕЛЬ.

6.30 — «Гергача истола гоьнахь доаккхарш кайчдераш». 7.10 — Республикански газетий обзор. 7.22 — Ашараш. (гIалгIай меттала). [illegible] — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. [illegible] — «Пропагандиста карайиIрза [illegible] кхара гоазал». Беседа. 9.15 «Тха почта» (нохчий меттала). 9.30 — «Къона вай заманхо» [illegible] радиовыпуск (гIалгIай меттала). 10.00 — Москва. 17.00 — «Къахьегами коллективи нравствени [illegible] лакхдаш». Беседа (гIалгIай меттала). 17.15 — «Бебаш бола [illegible] дя». Технически Iилмий кандидата И. Башированa беседа (нохчий меттала). 17.30 — Социалистически яхье хьалхалаттарашта [illegible] концерт. (гIалгIай меттала). [illegible] — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.30 — Ашараш. 18.50 — «Сайрйнора Грозный» (горсета гIолла).

26 АПРЕЛЬ.

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.22 — Ашараш (нохчий меттала). 8.25 — Хоамаш. 8.35 — «Парте тIахьехамаша дог урдаду». (гIалгIай меттала). 8.50 — Ашараш (нохчий меттала). 9.15 — СССР Конституци Iемаечарна дакъа новкъостала. Беседа. 9.30 — «ЦхьагIа йолча дезала [illegible]» яха радиовыпуск. (гIалгIай меттала). 9.50 — Ашараш. 16.00 — «Халкъа оша товараш — дукхагIа» (нохчий меттала). 16.15 — Коммунисташ хьалха латт. «Ингушский» совхозера передача (гIалгIай меттала). 16.30 — «Дика а сиха гIишлош хьалъяр». ГIишлошъяр Нохч - ГIалгIай управлене 16-ча СМУ-ра передача (гIалгIай меттала). 16.45 — «ВIаьстан дено кхаьбаь». Сунженски районера передача нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

Хоттинг...

Тахан республике гIоллаш Грознен хуьналуш моржаш йолаш, йоачан а йоацаш, махбоалехьара секунде — 5 — 10 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен, фегара температура республике 11 — 16. Грозне 14 — 16 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана моржаш а йолаш, тайп - тайпарча оагIонашкахьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен, фегара температура буйсана 0 — 5, дийнахьа 12 — 17 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-30-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-41-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30, корректорской — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отдела партийной жизни и культуры — 3-41-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

СФ03126. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковска, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3182.